

Referat fra

MØTE I SJØPATTEDYRRÅDET

24. OG 25. JANUAR 2007

MØTE I SJØPATTEDYRRÅDET, BERGEN 24. OG 25. JANUAR 2007

Følgende møtte:

Sjøpattedyrrådets medlemmer:

Liv Holmefjord, Fiskeridirektoratet
Brita Oskal Eira – Sametinget
Jan Kristiansen – Norges Småvalfangerlag
Torkil Hopmark – Norges Småvalfangerlag
Jens Petter Kraknes – Norges Fiskarlag
Aud Kirsti Hansen – Norges Fiskarlag
Jørn Pedersen – Norges Fiskarlag
Aino Ellingsen – Karstein J Ellingsen AS
Webjørn Svendsen – Norges Jeger og Fiskerforbund.
Marina Antonsen – G.C. Rieber & Co A/S

Faglige rådgivere:

Tore Houg – Havforskningsinstituttet, Tromsø
Nils Øien - Havforskningsinstituttet
Egil Ole Øen – Norges Veterinærhøgskole
Lars Walløe – Universitetet i Oslo

Som sekretær møtte Hild Ynnesdal, Fiskeridirektoratet

Observatører:

Halvard P. Johansen - Fiskeri- og kystdepartementet
Guri Eriksen – Fiskeri- og kystdepartementet
Odd Gunnar Skagestad - Utenriksdepartementet
Morten Ekker – Direktoratet for Naturforvaltning
Johnny Høgset - Kystvakten
Hermod Larsen – Norges Råfisklag
Tor Are Vaskinn, Fiskebåtredernes Forbund
Linda Rognli – Dyrebeskyttelsen Norge

Fra Fiskeridirektoratet:

Lisbeth Plassa
Ulf Morten Sandal
Modulf Overvik
Hans Solen
Olav Lekve

**Saksliste til møte i Sjøpattedyrrådet
24. og 25. januar 2007**

Sak 1/2007 Regulering av fangst av hval i 2007

1. Orientering v/ Lars Walløe

Sak 2/2007 Regulering av fangst av sel i 2007

1. Orientering v/Tore Haug, Havforskningsinstituttet
2. Orientering om Europaparlamentets deklarasjon om forbud mot handel med selprodukter

Sak 3/2007 Eventuelt

SAK 1/2007

REGULERING AV FANGST AV HVAL I 2007

Følgende fremgikk av saksdokumentene:

”1. SAMMENDRAG AV ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERINGER

Fiskeridirektoratet vil tilrå at det åpnes for fri fangst innenfor totalkvoten fra fangststart.

2. GJENNOMFØRING AV FANGSTEN I 2006

2.1 DELTAKELSE

Forskrifter om adgang til å delta i fangst av vågehval fastsettes årlig og har i hovedsak vært likelydende siden gjenopptakelsen av fangsten i 1993.

Et hovedvilkår har vært at søker har deltatt med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene. Videre må fartøyet være innført i merkeregisteret og søker må inneha minst 50% av eierandelene i det fartøyet som skal benyttes under fangsten. Søker må være ført på blad B i fiskermanntallet.

Det er også et vilkår at skytter om bord på fartøyet har bestått en særskilt skyteprøve med harpukanon og gevær, samt at skytter og konsesjonær deltar på de kursene som Fiskeridirektoratet bestemmer. Kursene har sammenheng med de kravene som stilles til utøvelse av fangsten, jf forskrift av 31. mars 2000 om utøvelse av hvalfangst.

Som tidligere år skulle fartøy som ønsket å delta i fangst sende skriftlig påmelding til Fiskeridirektoratet. Fristen var satt til 3. mars 2006.

Av de 31 fartøyene som fylte deltakervilkårene i 2006, deltok 28 fartøy. Erfaringer fra senere år viser at flere fartøy som har adgang til å delta i fangst likevel ikke deltar. I tillegg avslutter flere fangsten relativt tidlig, bla for å utnytte disponible kvoter i andre fiskerier. Videre anfører fartøyene de vanskelige mottaksforholdene og reguleringstiltak iverksatt av Norges Råfisklag, som viktige årsaker til mindre deltakelsesaktivitet de siste årene.

2.2 REGULERING

2.2.1 Områderegulering

Fordeling av kvoten ble behandlet på Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005.

Det var til dette møtet ikke fremkommet signaler om at fangst i 2006 burde reguleres ut fra de tidligere fangstområdene. Kart over IWC-områdene følger vedlagt (./.). Ved drøftelsene i rådet ble det derfor lagt til grunn en regulering som i 2005, hvor Norges økonomiske sone (NØS) ble regulert som ett fangstområde.

Som kjent forvaltes den norske fangsten av vågehval i samsvar med forvaltningsmodellen RMP. Modellen forutsetter bla at fangsten i løpet av en femårsperiode skal fordeles etter et bestemt

forhold mellom de fastsatte forvaltningsområdene. Rapporter fra fangsten viser imidlertid at antall hval fanget i Nordsjøen (område EN) og ved Jan Mayen (område CM) er veldig lavt i forhold til det den bør være for at forutsetningene om fangstfordeling på områder i RMP skal kunne oppfylles.

Fiskeridirektoratet fikk i forbindelse med kvotefastsettelsen for 2006 signaler fra Fiskeri- og kystdepartementet om at det ved etablering av reguleringsopplegget for 2006 måtte tas tilbørlig hensyn til at de forpliktelsene (fangstfordeling på områder) som ligger i denne modellen søkes gjennomført. Det syntes derfor hensiktsmessig at det allerede fra dette tidspunktet ble lagt til rette for et reguleringsopplegg som søkte å bidra til en fangstfordeling som er i samsvar med forutsetningene innenfor RMP.

Fiskeridirektoratet foreslo at det i området sør for 62°N (område EN) ble åpnet for fri fangst og at samtlige fartøy som ønsket det kunne fangste i dette området. I utgangspunktet ble det således avsatt en områdekvote i størrelsesorden 9 dyr, mens eventuell fangst utover dette skulle avregnes den øvrige disponible kvoten i NØS, eventuelt årets kvote i EN. Det var således ikke en reell kvotebegrensning i dette området i 2006. Forslaget ble drøftet med Norges Småkvalfangerlag, som ga sin tilslutning til dette.

2.2.2 Kvoteregulering

Fiskeri- og kystdepartementet fastsatte som kjent kvoten for 2006 til 1.052 dyr, hvilket var en økning på 256 dyr fra 2005. Av totalkvoten på 1.052 kunne 609 vågehval fanges i NØS og fiskervernsonen ved Svalbard, noe som medførte en reduksjon på 42 dyr fra året før. Hele 443 dyr kunne fanges i fiskerisonen ved Jan Mayen. Dette var en økning på 298 dyr fra 145 dyr i 2005.

I 2006 ble det åpnet for fangst i internasjonalt farvann. Dette innebar at det også kunne drives fangst i område CM både innenfor fiskerisonen ved Jan Mayen og i internasjonalt farvann. Et hovedhensyn bak denne endringen var å øke interessen for fangst i dette området. Som kjent er fangstforholdene ved Jan Mayen ofte vanskelige. Værforholdene kan i lange perioder føre til at det ikke er mulig å utøve fangst, og i tillegg er bare et mindre antall fartøy sertifisert for å kunne gå til områdene ved Jan Mayen.

Fiskeridirektoratet var således særlig opptatt av å etablere et reguleringsopplegg som kunne initiere økt fangst ved Jan Mayen. En gikk derfor inn for at fartøy som ønsket å delta ved Jan Mayen kunne opprettholde både sin deltakeradgang og sine kvoter i NØS selv om de også valgte å gå til området CM. Det ble her tatt i betraktning den usikkerheten som ligger i fangsting i dette området, samt de økte drivstoffutgiftene disse fartøyene ville få.

Det var imidlertid ingen fartøy som ønsket å drive fangst i området CM i 2006. (I 2005 tok ett fartøy fem dyr i dette området).

Tabellen nedenfor viser totalkvoter fordelt på områder i perioden 1998 - 2006:

Tabell 1 Områdekvoter og totalkvoter

Områdekvoter	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²⁾	2005	2006
Barentshavet (øst)	283	310	228	260	318	330	153		
Barentshavet (vest)							170		
Vestfjorden	15	14	16	11	14	15	¹⁾		
Svalbard	129	135	103	120	148	150	113		
Nordsjøen ²⁾	178	215	244	127	155	179	89		
Sum NØS	605	674	591	518	635	674	525	651	609
Jan Mayen	66	79	64	31	36	37	145	145	443
Totalkvote	671	753	655	549	671	711	670	796	1.052

¹⁾ Kvoten i Vestfjorden inngår i kvoten for Barentshavet vest.

²⁾ I forhold til tidligere år, ble den nordlige grense for Nordsjø-området ble i 2004 flyttet sørover fra 64°30'N til 62°N.

2.2.3 Fangstperiode

I samsvar med Sjøpattedyrrådets tilrådning ble fangstperioden fastsatt til 1. april – 31. august. Fiskeridirektøren fikk adgang til å forlenge den ved behov, og den ble etter ønske fra næringen utvidet til 30. september.

2.2.4 Øvrige forhold

Som kjent opplever hvalfangstnæringen en vanskelig mottakssituasjon. Dette har bla ført til at salgslagene de seneste årene har funnet det nødvendig å iverksette reguleringstiltak av omsetningsmessige hensyn. Dette har utvilsomt lagt sterke hindringer på fangstutøvelsen, og har ført til at fartøy i gode fangstperioder har måttet stille fangsten i bero i et nærmere angitt tidsrom. Næringen viser til at mottakssituasjonen også bidrar til at en del fartøy er tilbakeholdne med å delta i fangsten, og at lønnsomheten som en følge av begrenset avsetning også reduseres.

2.3 FERDSKRIVER

I 2006 hadde alle 28 deltakende fartøy installert ferdskriver om bord. Samtlige ferdskrivere ble rekonfigurert før fangststart.

Under fangsten har ferdskriverne fungert tilfredstillende. Et fåtall fartøy fikk problemer med at strømmen gikk på ferdskriveren, men dette ble løst av installatør.

Alle databrikker er hentet inn fra fartøyene av ansatte i Fiskeridirektoratet.

Analyseresultatene viser at det for noen fartøys vedkommende er behov for å justere plasseringen av sensorene.

3. REGULERING AV FANGST AV HVAL I 2007

3.1 KVOTEFORDELING

Totalkvoten for 2007 tilsvarer kvoten for 2006, nemlig 1.052 vågehval. Av denne kvoten må 152 hval fanges i fiskerisonen ved Jan Mayen og i internasjonalt område (område CM). Det er således en disponibel kvote på inntil 900 vågehval i NØS (områdene EB, EW og EN) og i fiskevernsonen ved Svalbard (område ES). I områdene NØS og fiskevernsonen ved Svalbard er dette en økning på hele 291 dyr (48%) i forhold til kvoten i 2006, som var på 609 dyr.

Som i 2006 vil en foreslå å tillate fri fangst innenfor kvoten på 152 dyr ved Jan Mayen. Det legges til grunn at det også inneværende år vil bli adgang til å drive fangst i internasjonalt farvann.

Kvoten på 900 dyr i NØS og ved Svalbard er den høyeste tildelte kvoten etter at fangsten ble gjenopptatt i 1993. En må helt tilbake til 1984 for å finne et fangstresultat i disse områdene på omtrent samme nivå som årets kvote. I 1984 ble det skutt i alt 804 vågehval og det deltok da 55 fartøy i fangsten det året, dvs at det ble skutt 14,6 dyr i gjennomsnitt pr fartøy. I 1983 skjøt 79 fartøy totalt 1869 dyr, dvs 23,6 dyr pr fartøy.

Da kvotene de siste årene ikke har blitt utnyttet, er hovedutfordringen både for næringen og forvaltningsmyndighetene å bidra til å legge forholdene til rette for at totalkvoten i 2007 blir utnyttet.

Oversikten nedenfor viser kvoteutnyttelsen i perioden 2001 – 2006:

Tabell 2: Kvoteutnyttelse 2001 - 2006

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kvote	549	671	711	670	796	1052
Fangst	552	634	647	543	639	534
Rest	-3	37	64	127	157	518

Som kjent har restkvotene vært relativt store de siste årene, se tabellen ovenfor. Flexibiliteten i fangstutøvelsen har imidlertid økt ved at områdebegrensningene i reguleringssammenheng er fjernet og at inspektørropplegget nå primært er erstattet av ferdskrivere. Den økte flexibiliteten gjenspeiles imidlertid ikke i kvoteutnyttelsen.

Bortsett fra i 2006 har utnyttelsen av kvotene utenfor kysten av Nord-Norge (område EW) vært relativt god. Det er særlig kvoten ved Jan Mayen som så å si ikke har blitt utnyttet de siste årene, og i årene før 2005 bød det også på problemer å få tatt kvotene i Nordsjøen (område EN). Utenfor kysten av Nord-Norge ble fangsten i 2006 i lengre perioder hindret av sterk vind.

Den betydelige størrelsen på totalkvoten, herunder den vesentlige økningen i NØS og i fiskevernsonen ved Svalbard, reiser spørsmål om det i 2007 er behov for å fastsette kvotereguleringer på fartøynivå.

For det første vil en fordeling av kvoten i 2007 uten overregulering, medføre en betydelig kvoteøkning på fartøynivå i forhold til størrelsen på maksimalkvotene i 2006. Maksimalkvotene

ved sesongens begynnelse i 2006 var overregulert med ca. 9% og fartøykvoter i 2007 tilsier en økning på over 30 % på de ulike lengdegruppene.

Dersom en forutsetter at anslagsvis 30 fartøy vil delta i fangsten i 2007, vil en flat fordeling av kvoten for eksempel kunne gi 30 dyr pr fartøy, hvilket er høyere kvote enn den største maksimalkvoten i 2006 (27 dyr). I 2006 hadde 7 fartøy en fangst på over 27 dyr mens det i 2005 bare var 3 fartøy som hadde tilsvarende fangst.

Dersom ordningen med kvoteregulering på fartøynivå skal videreføres, vil dette med en totalkvote på 900 dyr kreve en betydelig overregulering. Maksimalkvotene ville bli så store at de bare ville ha en begrensende effekt overfor de største og mest effektive fartøyene.

Eventuelle maksimalkvoter vil også bli betydelig større enn fangstresultatet som de mest fangsteffektive fartøyene har oppnådd de siste årene. Ikke siden 2003 har et fartøy fanget mer enn 40 dyr på en sesong. I 2006 var det beste fangstresultatet et fartøy oppnådde 37 dyr mens det tilsvarende tallet for 2005 var 29 dyr. Det høyeste fangstresultatet et fartøy har oppnådd i årene etter 2000 er 60 dyr. Dersom en skal lykkes med å utnytte kvoten i 2007, må de mest fangsteffektive fartøyene oppnå et fangstresultat som ligger i nærheten av dette nivået.

Fiskeridirektøren kan således ikke se at det i 2007 er behov for en regulering på fartøynivå.

Når det gjelder fangst ved Jan Mayen (område CM) vil Fiskeridirektøren at forslå at fartøy som ønsker å delta ved Jan Mayen i tillegg kan opprettholde sin deltakeradgang i NØS og ved Svalbard (EB, EN, ES og EW). Under henvisning til ovennevnte vil Fiskeridirektøren foreslå følgende:

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som fyller vilkårene for å delta i fangst av vågehval i 2007, kan drive fri fangst i Norges økonomiske sone (område EB, EN og EW), fiskerisonen ved Jan Mayen (område CM) og i fiskevernsonen ved Svalbard (område ES).

Fiskeridirektøren gis fullmakt til å stoppe fangsten i de enkelte fangstområdene når områdekvotene beregnes tatt.

Fiskeridirektøren gis fullmakt til å endre forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for en hensiktsmessig gjennomføring av fangsten.

3.2 STARTDATO

Fiskeridirektøren vil foreslå at fangstperioden som i 2006 fastsettes til 1. april – 31. august 2007, men at Fiskeridirektøren kan utvide den dersom hensynet til fangstutviklingen tilsier det.

Fiskeridirektøren foreslår fangstperiode 1. april – 31. august, og at Fiskeridirektøren gis fullmakt til å forlenge den.

4. DELTAKELSE I FANGSTEN I 2007

4.1 VILKÅR FOR DELTAKELSE

Under henvisning til Fiskeri- og kystdepartementets beslutning om å stille etablering av konsesjonsordning for fangst av hval i bero, har Fiskeridirektoratet utarbeidet høringsnotat om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2007. Forslaget ble sendt på høring 3. november 2006. Forslag om forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2007 ble oversendt Fiskeri- og kystdepartementet 11. januar 2007.

Forslaget inneholder en tilrådning om å videreføre tidligere års deltakervilkår. I St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004) legges det til grunn at fangstkapasiteten i hvalfangstflåten er tilstrekkelig med dagens kvotenivå (2003/2004). Imidlertid viser kvoteutviklingen og fangststatistikken at hvalfangstflåten av ulike årsaker ikke fangster de disponible kvotene.

Fiskeridirektøren vil vise til betydningen av de disponible kvotene tas, både ut fra nasjonale og internasjonale hensyn. Fiskerimyndighetene har også et selvstendig ansvar for å legge til rette for at fangstkapasiteten er i samsvar med kvotegrunnlaget. Fiskeridirektoratet slutter seg til at det bør utvises varsomhet med å endre flåtestrukturen fra små til større fartøy. Imidlertid er hensynet til å legge til rette for økt fangstkapasitet også tungtveiende, og bedre fangstresultater vil samtidig i vesentlig grad bidra til å styrke legitimiteten av fangsten.

Fiskeridirektøren har i sitt forslag til Fiskeri- og kystdepartementet opprettholdt forslaget om rekruttering slik det fremgår av høringsnotatet av 3. oktober 2006. En finner det vanskelig å eksakt definere hvilke vilkår som skal være oppfylt for at ny søker skal kunne gis tillatelse til å delta i fangst. Rekrutteringsbestemmelsen er derfor noe generelt utformet. Imidlertid er det særlig tatt sikte på fartøyeier som tidligere har drevet fangst av brugde, fartøyeier som tidligere har deltatt i fangst med eget eller annet fartøy og eiere av selfangstfartøy. Tillatelse til eiere av sistnevnte fartøygruppe kan avgrenses til nærmere definerte områder.

4.1.1 Kurs

For å kunne delta i fangst må søker og skytter gjennomgå slike kurs som Fiskeridirektoratet bestemmer. Det har ikke vært avholdt kurs siden våren 2005, og at det er dette som nå legges til grunn. Det synes ikke å være behov for å avholde kurs inneværende år. Imidlertid vil eventuelle nye deltakere i fangsten måtte få foreskrevet opplæring, og det tas således sikte på at det avholdes kurs for disse, tentativt i slutten av mars.

Den som skal skyte hval må hvert år avlegge godkjent skyteprøve for fangst av hval.

4.1.2 DNA

Fiskeridirektøren forslår i forslag til forskrift om adgang til å delta i fangst av hval i 2007, at adgangen til å stille vilkår om at ansvarshavende om bord tar DNA-prøver videreføres.

5. BRUK AV FERDSKRIVER FOR ELEKTRONISK OVERVÅKING AV HVALFANGST

5.1 FERDSKRIVER

Prosjektet "Uvikling av ferdskriver "blåboks" for elektronisk overvåking av hvalfangst 2001 – 2005" er nå avsluttet.

Fiskeridirektoratet overtok 1. januar 2006 ansvaret for å legge til rette for bruk av ferdskriver som et ledd i oppfølging og kontroll av utøvelse og gjennomføring av hvalfangsten. Fra innværende fangstsesong er således samtlige deltakende fartøy pålagt å ha installert ferdskriver for elektronisk overvåking av fangsten.

Ferdskriveren skal være i samsvar med kravspesifikasjoner fastsatt av Fiskeridirektoratet, og skal være installert av en av Fiskeridirektoratet godkjent installatør. Likeledes skal service og vedlikehold foregå hos autorisert installatør. Fiskeridirektoratet har godkjent firma JM Hansen AS i Tromsø som installatør av ferdskriver.

Da 2006 var det første året ferdskriveren var implementert som et ordinært vilkår for deltakelse i fangsten, fant Fiskeridirektoratet det hensiktsmessig å videreføre en tett oppfølging av fartøyene. Dette gjaldt både i forbindelse med installering/rekonfigurering av ferdskriver, og i forhold til gjennomføringen av fangsten.

Fiskeridirektoratet utarbeidet forslag til forskrift om bruk av ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst. Forslaget er en videreføring av de retningslinjene som har vært gjort gjeldende overfor fartøyene i utprøvningsperioden. Det er videre bygget over tilsvarende prinsipper som gjelder for satellittbasert overvåking av fiskefartøy.

Forslaget har vært sendt på høring. Fiskeridirektoratet har ikke mottatt vesentlige merknader til forslaget. Norges Småkvallfangerlag har vist til at laget ikke ønsker å kommentere forslaget før erfaringene og resultatene fra årets fangst er avklart.

Det tas sikte på at forskriften vil bli vedtatt og iverksatt fra og med fangstsesongen 2007.

Forslaget følger vedlagt (/.).

5.2 INSPEKTØRER

Det vil bli vurdert om det i tillegg er behov for et inspektørbasert kontrollopplegg, hvor det på stikkprøvebasis eventuelt vil bli plassert inspektører om bord for en kortere periode."

.....

Sjøpattedyrrådet drøftet regulering av fangst av vågehval i 2007 på bakgrunn av ovennevnte saksfremstilling.

Orientering ved Lars Walløe

Walløe viste til at det i 2008 skal presenteres nye telletall fra siste 5-års periode. Det er vesentlig for resultatet at russiske myndigheter gir tillatelse til at det kan gjennomføres tilstrekkelige tellinger i Russlands økonomiske sone. Det ble gitt slik tillatelse i 2005, men den kom for sent til at det lot seg gjøre å foreta telletokt i området. I henhold til IWCs regelverk er det for denne modellen ikke adgang til å beregne tall. Det må således faktisk gjennomføres tellinger for at tall fra det aktuelle området skal kunne medregnes. Den årlige grunnkvoten kan således bli lavere dersom det ikke gjennomføres tellinger i RØS.

Walløe gjentok tidligere anførsler om at det i henhold til RMP (Revised Management Prosedure) i inneværende fem-års periode har vært fangstet for mange dyr i IWC-område EW. Dersom IWC regelverket skal følges gjenstår det således totalt bare 331 dyr til fangst i område EW i årene 2007 og 2008. Overholdelse av IWCs regelverk forutsetter således at fangsten stoppes når det er tatt 331 vågehval i EW. Det er gjeldende norsk politikk å regulere hvalfangsten, herunder fastsette kvoter i samsvar med RMP, likevel slik at kvoter kan settes innenfor intervallet 0.72 til 0.60.

Walløe viste videre til at genetiske undersøkelser førte til grensen mellom EW og EN ble flyttet fra N 64°30' til N 62°. Tilsvarende undersøkelser muliggjorde fjerning av grensen mellom den lille fangstsonen rundt Lofoten/Vestfjorden og resten av Norskehavet. Det er hittil ikke funnet holdepunkter for at det er genetiske forskjeller mellom IWC områdene ES og EW. Imidlertid ble det funnet små genetiske forskjeller mellom vågehval fanget i Norskehavet og vågehval fanget øst for Nordkapp. Antall genetiske prøver øker sikkerheten for en riktig konklusjon, og trolig mener mange forskere at det er sannsynlig at det bare finnes en bestand av vågehval i Nordøst-Atlanteren.

Det er hittil ikke søkt om tillatelse til fangst til forskningsformål i RØS, men dette vil trolig bli gjort for 2008.

Skagestad (Utenriksdepartementet (UD)) opplyste at Russland har tatt samme reservasjon som Norge til hvalfangstmoratoriet, og således i prinsippet vil kunne tillate fangst uten å komme i konflikt med IWCs regelverk.

Regulering av fangst av hval i 2007

Holmeffjord (Fiskeridirektoratet) viste til at hvalfangsten tradisjonelt har vært regulert med fartøyskvoter med utgangspunkt i fartøyenes lengde. Sjøpattedyrrådet ble bedt om å gi en tilrådning for reguleringen for 2007, særlig mht situasjonen i området EW, jf Walløes redegjørelse ovenfor. Et hovedspørsmål var således om det allerede fra fangststart i 2007 skulle tas hensyn til kvotebegrensingen i område EW.

Kristiansen (Norges Småkvalfangerlag) ba om en kvote som i 2006, dvs 900 hval i NØS/fiskevernsonen ved Svalbard og 152 dyr i fiskerisonen ved Jan Mayen. Han etterlyste også betydningen av ulik kjønns sammensetning i fangstene.

Walløe opplyste at kjønns sammensetningen i fangstene får betydning ved beregning av grunnkvoten fom 2009 til 2014. Kvotene blir således redusert dersom fangstene av hunn-dyr er for store.

Hopmark (Norges Småkvalfangerlag) sa at forholdene nå må legges til rette for at næringen skal kunne bli lønnsom. For øvrig var han positiv til en fri fangst i årets regulering.

Hermod Larsen (Norges Råfisklag) viste til at dersom det åpnes for fri fangst, vil dette gagne markedet. Omsetning av 900 vågehval vil bli en utfordring, men er mulig. Han opplyste videre at Norges Råfisklag har et prosjekt på markedsføring av hvalkjøtt.

Ellingsen (Karsten J. Ellingsen AS) var positiv til et reguleringsopplegg med fri fangst. Hun viste til at dagligvaremarkedet generelt sett nå domineres av et begrenset antall butikkjeder, og at det er vanskelig å få tilgang hos disse. Nyutvikling av produkter er pt lagt på is. Generelt sett er det markedsførings-ressursene som er begrensningen.

Kristiansen (Norge Småkvalfangerlag) foreslo at fangsten reguleres som i 2006, dvs uten områdebegrensning.

Johansen (Fiskeri- og kystdepartementet) spurte om fangerne ville ta sjansen på at det i 2008 vil kunne bli 0-kvote i område EW, dersom det ikke settes begrensning i dette området inneværende år.

Kristiansen (Norges Småkvalfangerlag) bekreftet dette, og mente det vil bli artig å fortelle folk langs kysten at det er tatt for mange dyr i område EW. Han ville gjerne sette fokus på dette, og var klar over hva konsekvensen kan bli.

Hopmark (Norges Småkvalfangerlag) støttet Kristiansen. Han mente at områdebegrensning i fangsten ikke kan opprettholdes og at fangsten også i 2007 bør reguleres som ett område. Fangerne vil eventuelt være villige til å ta støyten dersom det blir aktuelt. De vil henvende seg til politiske myndigheter som også må ta konsekvensene dersom det ikke bli kvote og fangst i område EW. Dersom forholdene hadde ligget til rette for eksport, ville dette vært til stor hjelp for fangstutøvelsen.

Kristiansen gjentok at fangerne vil drive fangst i 2007 uten begrensninger og eventuelt ta konsekvensene i 2008.

Sjøpattedyrrådet fattet på bakgrunn av ovennevnte drøftelser følgende vedtak:

”Sjøpattedyrrådet tilrår at fartøy som fyller vilkårene for å delta i fangst av vågehval i 2007, kan drive fri fangst innenfor områdekvotene på totalt 1052 vågehval i Norges økonomiske sone (IWC- områdene EB, EN og EW), i fiskerisonen ved Jan Mayen (IWC-område CM), ifiskevernsonen ved Svalbard (IWC-område ES) og i internasjonalt farvann innenfor ovennevnte IWC-områder.

Sjøpattedyrrådet ber om at Fiskeridirektoratet følger utviklingen i fangsten nøye, spesielt i område EW. Rådet ber om at behovet for ytterligere regulerings tiltak drøftes med næringen i løpet av fangstsesongen.

Sjøpattedyrrådet tilrår at fangst av vågehval kan foregå i tidsrommet 1. april – 31. august, og at Fiskeridirektoratet fullmakt til å forlenge den ved behov.

Fiskeridirektoratet gis fullmakt til å stoppe fangsten i de enkelte fangstområdene når områdekvotene beregnes tatt.

Fiskeridirektoratet gis fullmakt til å endre forskriften og å fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for en hensiktsmessig gjennomføring av fangsten.”

Elektronisk overvåking av hvalfangsten

Øen viste til at 2006 var første fangstsesong med ordinær drift av ferdskriveren for elektronisk overvåking av hvalfangsten. Erfaringene er meget gode. Fiskeridirektoratet analyserer dataene, og ca 70% av all fangst er analysert ved automatisk analyse. De resterende analysene foretas ved at rådata (herunder fangstdagboka) brukes som supplement til den automatiske analysen.

Ett mekanisk verksted er hittil godkjent av Fiskeridirektoratet som installatør. Installasjon/justering av ferdskriver er et arbeid som krever opplæring under kyndig veiledning. Dette arbeidet kan derfor bare utføres av særskilt godkjente verksteder.

FORSKRIFT OM BRUK AV FERDSSKRIVER FOR ELEKTRONISK OVERVÅKING AV HVALFANGST

Fiskeri- og kystdepartementet har 2007 i medhold av lov av 3. juni 1983 nr.40 om saltvannsfiske m.v § 4 første ledd bokstav s, bestemt:

§ 1 Stedlig virkeområde

Denne forskriften gjelder for norske fartøy som driver fangst av hval i farvann under norsk fiskerijurisdiksjon eller i farvann utenfor noen stats fiskerijurisdiksjon.

§ 2 Saklig virkeområde

Norske fartøy som har fått tillatelse til å drive fangst av vågehval skal ha installert ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst.

§ 3 Definisjon

Med ”ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst” forstås datalogger med datakort og sensorer med tilførselskabler.

§ 4 Utstyr

Ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst skal være godkjent av Fiskeridirektoratet og installert av en av Fiskeridirektoratet godkjent installatør.

Før sesongstart skal ferdskriveren startes og samtlige funksjoner kontrolleres av godkjent installatør.

§ 5 Plikt til å påse at ferdskriveren er i drift

Ansvarshavende skal før avgang til feltet kontrollere at dioden på ferdskriveren lyser. Når fartøyet er i fangst, skal tilsvarende kontrolleres hver 24. time.

Tidspunktet for kontroll skal føres i merknadsrubrikken i fangstdagboken.

§ 6 Forbud mot å slå av, skade, ødelegge eller manipulere utstyret

Det er forbudt å slå av, skade, flytte eller på annen måte manipulere ferdskriveren.

Ansvarshavende om bord på fartøyet skal påse at:

- a) ferdskriveren ikke åpnes og forseglingene ikke brytes
- b) sensorer som er tilkoblet ferdskriveren ikke endres/blokkeres/flyttes/skades
- c) strømforsyningen ikke brytes
- d) ferdskriverutstyr ikke fjernes fra fartøyet

§ 7 Feil i forbindelse med ferdskriveren

Dersom det oppstår feil i forbindelse med ferdskriveren, slik at skudd/fangst ikke blir registrert eller dioden ikke lyser, skal fartøyet avslutte fangsten. Ansvarshavende om bord skal straks ta kontakt med Fiskeridirektoratet.

Fangsten kan ikke gjenopptas før feilen er utbedret. I særlige tilfeller kan Fiskeridirektoratet gi tillatelse til at fartøyet midlertidig kan fortsette fangsten uten elektronisk ferdskriver.

§ 8 Omkostninger

Omkostninger i forbindelse med installasjon og bruk av ferdskriver skal dekkes av fartøyeier.

§ 9 Delegasjon

Fiskeridirektøren kan gi nærmere regler om etablering og gjennomføring av ordningen med bruk av ferdskriver; herunder regler om krav til ferdskriver, tilsyn og kontroll.

§ 10 Straff og inndragning

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

SAK 2/2007

REGULERING AV FANGST AV SEL I 2007

Følgende fremgikk av saksdokumentene:

”1. SAMMENDRAG AV ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERINGER

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av reguleringsopplegget fra 2006, herunder en inspektørordning som innebærer at kjøttkontroll kan gjennomføres på feltet.

2. GJENNOMFØRING AV FANGSTEN I 2006

2.1. VESTERISEN.

Fire fartøy deltok i fangst av sel i Vesterisen i 2006, og hvert fartøy gikk en tur.

TAC (Total Allowable Catch) for klappmyss i Vesterisen ble fastsatt til 4000 dyr, og TAC for grønlandssel i Vesterisen ble 31.200 voksne dyr. Da russerne heller ikke i 2006 ønsket å drive fangst i Vesterisen, ble de norske kvotene identiske med TAC.

Åpningsdato for fangst av klappmyss var 20. mars og for grønlandssel 10. april. Ordinær fangstperiode varte til 30. juni for grønlandssel og til 10. juli for klappmyss.

Tidligere års definisjon av diende selunger av grønlandssel og klappmyss ble videreført i 2006. Dette innebærer at en unge av grønlandssel var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjonen ikke var forbudt å ta unger som diet etter denne dato. Tilsvarende dato for klappmyss ble satt til 20. mars.

Norske fartøy fikk som tidligere år tillatelse til å drive fangst i Grønlands fiskerisone dersom isforholdene gjorde dette nødvendig. Forutsetningen var imidlertid at inspektørene om bord var veterinærer eller liknende, og at de hadde gjennomgått kurs, samt at kopi av inspektørrapportene oversendes grønlandske myndigheter etter fangstens avslutning. I tillegg ble det gitt tillatelse for fartøy til å drive fangst i Islands økonomiske sone. Isforholdene tilsa at store deler av fangstingen foregikk i grønlandske og islandske farvann.

2.2. ØSTISEN.

To fartøy deltok i fangst i Østisen i Russlands økonomiske sone. Russiske myndigheter påla fartøy som drev fangst å ha russisk inspektør om bord.

I Østisen ble TAC for grønlandssel fastsatt til 53.000 voksne dyr, hvorav den norske part ble tildelt en kvote på 10.000 voksne dyr. Kvoten kunne tas i form av ikke-diende unger ut i fra en omregningsfaktor der 2,5 unger tilsvarer ett voksent dyr.

Fangstperioden i Østisen ble for norske fartøy fastsatt til perioden 23. mars til 15. mai.

2.3. FANGSTRESULTATER

Når det gjelder fangstresultater for 2006 vises det til tabellen nedenfor:

OVERSIKT OVER NORSK SELFANGST I 2006

FORELØPIGE OPPGAVER

	Fangstfelt			
	Vestisen	Østisen	I alt	
Antall innklareringer	4	2	6	
GRØNLANDSSEL				
KVOTE	Stk.	31 200 ¹	10 000 ²	41 200
FANGST				
Unger	"	2 343	147 ⁴	2 490
Eldre dyr	"	961	9 939 ⁵	10 900
Antall dyr i alt	"	3 304	10 086	13 390
Unger omregnet til eldre		1 172	59	1 230
Eldre dyr		961	9 939	10 900
Sum eldre dyr		2 133	9 998	12 130
Restkvote		29 068	2	29 070
KLAPPMYSS				
KVOTE	Stk.	4 000 ³	-	4 000
FANGST				
Unger	"	3 079 ⁶	-	3 079
Eldre dyr	"	568 ⁷	-	568
Antall dyr i alt	"	3 647	-	3 647
SAMLET ANTALL DYR	Stk.	6 951	10 086	17 037
Spekk	Tonn	152	364	516

¹ Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarer 2 unger ett voksent dyr.

² Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarer 2,5 unger ett voksent dyr.

³ Antall dyr uansett alder.

⁴ Inklusive unge (1+) tatt til forskningsformål

⁵ Inklusive 62 voksne dyr tatt til forskningsformål

⁶ Inklusive 11 dyr tatt til forskningsformål

⁷ Inklusive 4 voksne dyr tatt til forskningsformål

2.4 INSPEKTØRORDNINGEN

Samtlige fartøy som deltok i fangst i 2006 hadde ved fangststart inspektører om bord. Inspektørene deltok sammen med skipper og fangstfolk på kurs som ble avholdt umiddelbart før avgang til feltet. Det ble holdt kurs både i Tromsø og i Ålesund.

I henhold til forskrift av 6. mars 2003 om hygiene og kontroll ved produksjon og omsetning av kjøtt fra sjøpattedyr (sjøpattedyrforskriften), skal alt kjøtt som skal omsettes til folkemat være godkjent av offentlig tilsynsveterinær.

Kontroll av selkjøtt kan utføres om bord på fangstfartøy ute på feltet, under forutsetning av at

1. fartøyet er godkjent iht nærmere bestemmelser og
2. inspektøren har veterinær kompetanse og er godkjent av offentlig tilsynsmyndighet for å utføre kjøttkontroll.

For å bidra til fartøyenes muligheter til å omsette selkjøtt har Fiskeridirektoratet sagt seg villig til i størst mulig utstrekning å søke å engasjere veterinærer som inspektører. I 2006 viste dette seg spesielt vanskelig, og det var derfor ett fartøy som ikke fikk veterinær som inspektør og derfor ikke kunne få utført kjøttkontroll om bord.

De øvrige inspektørene ble i tillegg til ordinære kontrolloppgaver pålagt å utføre kvalitetskontroll av selkjøtt på feltet. Kort tid etter at fangsten var kommet i gang ble imidlertid en av inspektørene i Vesterisen syk, og måtte avslutte engasjementet. Fartøyet fikk fortsette fangsten uten inspektør om bord, mot at de øvrige inspektørene i den grad det var praktisk gjennomførbart skulle foreta stikkprøvebasert kontroll av fartøyet, herunder kjøttkontroll. Denne ordningen ble klarert med Mattilsynet.

Fiskeridirektøren har foretatt en gjennomgang av samtlige inspektørrapporter og har ikke funnet grunnlag for spesielle reaksjoner. Rapportene følger vedlagt (././).

2.5 RAPPORTERING TIL GRØNLANDSKE MYNDIGHETER

Grønlandske myndigheter har i løpet av fangstsesongen etterlyst forskriftsmessig fangstrapportering fra de norske fartøyene.

3. REGULERING AV FANGST AV SEL I 2007

3.1. VESTERISEN

3.1.1 Kvoter

Havforskningsinstituttet har utarbeidet notat med bakgrunnsmateriale om fangst og reguleringer av ishavssel i 2007. Uttalelsen følger som vedlegg til saksdokumentene. Når det gjelder arbeidet med å utvikle biologiske referansepunkter for grønlandssel og klappmyss fremgår følgende:

”

Arbeidet med å utvikle biologiske referansepunkter for ishavsselene

ICES har slått fast at nivå for fangstuttak av ishavssel må settes innfor rammene av et føre-var-prinsipp (Precautionary Approach = PA) slik at der ikke foreligger noen risiko for kollaps i bestandene. WGHARP har derfor startet en prosess med å utvikle et PA-basert system med foreslåtte biologiske referansepunkter. Innafor dette rammeverket identifiseres Precautionary Reference Point (PRP, "Føre-var-nivå") og Limit Reference Point (LRP, "Nedre-grense-nivå") for hver den enkelt bestand. På hvert nivå legges det inn en definert handlingsplan som skal være retningsgivende for hvilke forvaltningstiltak som skal settes inn.

Under forhandlingene i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø i november 2006 ble det uttrykt bekymring for størrelsen på grønlandsselbestandene og deres beiting på ressursene i Barentshavet. Det ble drøftet mulige problemløsninger, herunder muligheten til periodevis å legge seg på fangstuttak over likevektsnivå. Dersom en slik strategi implementeres er anbefalingen at dette gjennomføres innafor rammene av det nye PA-baserte forvaltningssystemet som er under utvikling i ICES. Nøye overvåkning av effekt på bestandene vil være helt nødvendig – det er viktig at bestandene beholder statusen data-rike. Når bestandene er tatt ned til ønsket nivå, må nytt likevektsuttak beregnes slik at man kan holde bestandene på dette nivået."

Bestandene av grønlandssel og klappmyss ble vurdert på WGHARPs møte i september 2005 og juni 2006. På bakgrunn av rapportene fra WGHARP har ICES formulert nye vurderinger av status og retningslinjer for forvaltning av selbestandene i Vesterisen og Østisen fra og med fangstsesongen 2007.

Fordi det ikke foreligger noen forvaltningsråd og fordi prosessen med å definere biologiske referansepunkter for grønlandssel og klappmyss ikke er fullført, kunne ICES ikke gi forvaltningsråd for disse bestandene. ICES identifiserte likevel hvilket fangstnivå som med stor sannsynlighet vil sikre at bestandene holder seg på dagens nivå i løpet av en 10 års periode.

Grønlandssel i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til tilrådingen fra Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen i november 2006, og tilrår i samsvar med denne at det ved kvotefastsettelsen for 2007 tas utgangspunkt i fangstnivå som foreslått av ICES. Likevektsfangst for 2006 og årene fremover forutsatt konstant fangst, er av ICES beregnet til 31. 200 ett år gamle og eldre dyr. Ved fangst av dyr under ett år benyttes en omregningsfaktor hvor to unger tilsvarer ett voksent dyr.

Klappmyss i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til at det i 2005 ble gjennomført et telletokt i kasteperioden for å beregne ungeproduksjonen hos klappmyss. Resultater fra dette viser en betydelig lavere ungeproduksjon enn ved forrige telletokt i 1997. Havforskningsinstituttet uttaler:

"Fordi foreløpige resultater fra tellingene i 2005 tydet på nedgang i ungeproduksjonen, anbefalte ICES i 2005 at det ble utvist stor forsiktighet ved videre forvaltning av denne bestanden. TAC ble derfor satt til 4.000 dyr i 2006. Tellerresultatene fra 2005 er nå klare, og nedgangen fra 1997 bekreftes. ICES har i 2006 konkludert at selv med fangsttopsjoner utregnet med PBR-metoden (Potential Biological Removal) (2.200 dyr per år) vil det være fare for at bestanden ikke klarer å ta seg opp igjen, i verste fall reduseres ytterligere. ICES

anbefaler derfor at det ikke bør tillates fangst av klappmyss i Vesterisen fra og med sesongen 2007. Unntatt fra dette forbudet er en begrenset fangst til forskningsformål.

Havforskningsinstituttet anbefaler at konklusjonen fra ICES tas til etterretning, og at videre uttak av klappmyss i Vesterisen stoppes helt fra og med sesongen 2007 og til det blir avklart om den observerte nedgang i ungeproduksjon er et uttrykk for reell bestandsnedgang, eventuelt til en ser en tilfredsstillende bedring i bestandssituasjonen.”

Ungeproduksjonen er i 2005 estimert til 16.900 dyr mot 24.000 i 1997.

Havforskningsinstituttet vil i perioden mars/april gjennomføre et tokt med det formål å foreta estimering av vesterisbestanden av klappmyss. (Tore Haug vil orientere nærmere om formålet og gjennomføringen av toktet.)

Tilråding

TAC for grønlandssel og klappmyss i Vesterisen for 2006 ble behandlet på møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i tidsrommet 30. oktober – 4. november 2006. Anbefalt TAC for grønlandssel er 31.200 ett år og eldre grønlandssel og 0 kvote av klappmyss.

Fiskeridirektøren viser til møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon og tilrår at TAC for grønlandssel settes til 31.200 ett år og eldre dyr og at TAC for klappmyss settes til 0.

3.1.2 Fangst av ikke-diende selunger.

Fiskeridirektøren legger til grunn at Fiskeri- og kystdepartementet vil opprettholde forbudet mot fangst av diende selunger også i 2007, men at det som i 2006 vil bli adgang til å drive fangst på ikke-diende unger av grønlandssel.

Tidligere års definisjon av diende unge av grønlandssel ble videreført i 2006. Dette innebærer at en unge av grønlandssel i Vesterisen var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjonen ikke var forbudt å ta en unge som diet etter denne dato.

Fiskeridirektøren foreslår å ha samme definisjon av diende unger av grønlandssel som i 2006.

3.1.3. Fangstperioder.

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon tilrår at fangsten av grønlandssel kan foregå i perioden 1.- 10. april og avsluttes innen 30. juni.

Fiskeridirektøren foreslår at fangst av ikke-diende unger av grønlandssel kan foregå fra 10. april med avslutningsdato 30. juni.

3.2. ØSTISEN.

Etter forhandlingene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon har norske fartøy til disposisjon en kvote på 15.000 grønlandssel i Russlands økonomiske sone i 2007. Fangsten kan som i fjor foregå i tidsrommet 23. mars – 15. mai. Forbudet mot fangst av diende unger og hunner i kastelegrene videreføres.

4. DELTAKELSE I SELFANGSTEN I 2007.

4.1. VILKÅR FOR DELTAKELSE I FANGSTEN

Fiskeri- og kystdepartementet vil fastsette årlig forskrift om adgang til å delta i fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 2007. Det legges til grunn at vilkårene for deltakelse blir en videreføring fra tidligere år, nemlig krav om merkeregistrert fartøy som er egnet og utrustet for å drive selfangst.

Videre foreslås vilkårene om at fartøyets skipper og de av mannskapet som ikke deltok på Fiskeridirektoratets kurs for selfangere i 2006, må delta på kurs i 2007. Forslag til forskrift om deltakeradgang vil i løpet av meget kort tid bli sendt på høring til næringen.

Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at det er nye fartøy som er klare til å delta i neste års fangst og legger til grunn at deltakelsen vil bli i samme størrelsesorden som i 2006.

4.1.1 Kurs for selfangere og inspektører

Erfaringer tilsier at det fortsatt er behov for at fangstfolk og skipper gjennomgår tilstrekkelig opplæring i gjeldene regelverk, herunder særlig regler om utøvelse av fangst. Gjennomført kurs er et vilkår for å få tillatelse til å delta i fangsten.

Opplæringen vil ha hovedvekt på regler om utøvelse og gjennomføring av fangsten og avsluttes med skriftlig prøve. Inspektørene må også delta på kurset.

Fiskeridirektøren foreslår at det stilles som vilkår for deltakelse i selfangsten at skipper foruten den del av mannskapet som ikke deltok på kurs i 2006, må delta på kurs for selfangere i 2007.

4.2. Kvalitetsbestemmelser

Som kjent er det en fiskeripolitisk målsetting å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Det er derfor nødvendig å legge forholdene til rette for å gi næringen et utviklingspotensiale. Herunder er produksjon av selkjøtt et alternativ.

Fiskeridirektoratet har således gitt tillatelse til at de inspektørene som er engasjert av direktoratet og skal påse overholdelse av gjeldende bestemmelser for selfangsten, også kan autoriseres av Mattilsynet som offentlige tilsynsveterinærer. Blå av denne grunn er det nødvendig å opprettholde vilkåret om veterinærkompetanse ved engasjement som selfangstinspektør.

Fiskeridirektoratet har nedlagt et tidkrevende arbeid i forbindelse med engasjement av veterinærer som selfangstinspektører. I 2006 viste dette seg spesielt vanskelig. Det var således ett fartøy som ikke fikk veterinær som inspektør og derfor ikke fikk utført kjøttkontroll om bord i fartøyet.

Dersom målsettingen om å bidra til å gi næringen et utviklingspotensiale blå i form av kjøttproduksjon skal nås, synes det nødvendig at Mattilsynet i større grad trekkes inn i dette

arbeidet. Her påligger det også næringen et ansvar i form av å komme i dialog med berørte myndigheter om tiltak som bidra til å øke lønnsomheten i næringen.

5. RAPPORTEN ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL.

St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier.

I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det under henvisning til dette vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).

Fiskeridirektøren nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Rapporten ble levert Fiskeridirektøren 15. august.

Rapporten ble behandlet i Sjøpattedyrrådets møte 4. september 2006. Rådet tok saken til etterretning jf vedtak i sak 2/2006 Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert tiltak for ”Økt satsing på fangst av sel”.

Fiskeridirektøren har i henvendelse av 3. oktober 2006 oversendt rapporten til særskilt høring i Norges Fiskarlag. Fiskeridirektøren viste til at arbeidsgruppens forslag innebærer en ny forvaltningsmodell, der det gjennom langsiktig finansiering legges til rette for fartøy som kan ta vare på de produktene selfangsten gir. En videreføring av dagens forvaltningsmodell vil etter Fiskeridirektørens oppfatning kunne føre til at det ikke er mulig å øke fangsten utover den størrelsen den har ligget på de senere årene. Dersom Norges Fiskarlag ikke fant å kunne slutte seg til de foreliggende tilrådingene, ba Fiskeridirektøren om alternative forslag til forvaltningsmodeller for å øke selfangsten.

Norges Fiskarlag har i uttalelse av 30. november 2006 vist til Landsstyrets behandling av arbeidsgrupperapporten. Landsstyret uttaler at det ikke kan slutte seg til tilrådingen i arbeidsgruppens rapport, og heller ikke kan se at de foreslåtte tiltakene alene vil kunne bidra vesentlig til den nødvendige utviklingen i selfangstnæringen. Det vises til at bedre lønnsomhet i næringen må oppnås, og at dette forutsetter økt fangsteffektivitet og større fangstvolum. I tillegg må verdien av selen økes. Etter Norges Fiskarlags oppfatning vil en ordning med avgiftsfinansiert selfangst utelukkende medføre at ansvaret for å subsidiere fangsten ble flyttet fra staten til fiskerinæringen.

Rapporten med høringsuttalelsen vil i løpet av kort tid oversendes Fiskeri- og kystdepartementet. Fiskeridirektøren vil slutte seg til tilrådingene i arbeidsgruppens rapport og understreke behovet for at det nå legges til rette for en endring av selfangsten, dersom målsettingen om en livskraftig næring skal nås. Fiskeridirektøren ser det som naturlig at fiskerinæringen bidrar til realisering av disse målene.

Det bør likevel presiseres at denne rapporten omhandler næringens rammebetingelser. Parallelt bør således arbeidet med å få til økt verdiskaping av produktene fortsette.

Rapporten ”Økt satsing på fangst av sel”, kopi av Fiskeridirektørens henvendelse til Norges Fiskarlag samt uttalelse derfra følger vedlagt.(//.).”

Sjøpattedyrrådet drøftet på bakgrunn av ovennevnte regulering av selfangsten i 2007.

Skagestad (Utenriksdepartementet) redegjorde for situasjonen for norsk fangst på bakgrunn av Europaparlamentets deklarasjon om forbud mot handel med selprodukter.

Sjøpattedyrrådet fattet på bakgrunn av dette følgende vedtak.

”Sjøpattedyrrådet ser med sterk bekymring på de prosesser som pågår i EU og enkelte medlemsland med tanke på å forby handel med selprodukter. Et slikt forbud vil kunne innebære full stans i fangst og videreforedling av norske selprodukter.

Sjøpattedyrrådet vil på det sterkeste be om at norske myndigheter gir saken høy prioritet, også på politisk nivå.”

Klappmyss

Holmefjord (Fiskeridirektoratet) viste til saksdokumentene og til foreliggende tilrådning om en 0-kvot for klappmyss i 2007.

Antonsen (GC Rieber & CO) orienterte om markedssituasjonen for selskinn. Russland og Kina er viktige markeder med stor kjøpekraft. Blueback er hovedproduktet og betales med høy pris.

Behovet for å opprettholde en stabil markedstilgang for dette produktet ble sterkt understreket.

Antonsen mente at 0-kvot av klappmyss i 2007 raskt vil få konsekvenser for markedet, og ba om at kvoten minst ble 4.000 klappmyss.

Kraknes (Norges Fiskarlag) viste til anførselene ovenfor, og gikk sterkt imot en 0-kvot. Han opplyste at hans fartøy ikke vil delta i årets fangst dersom det blir forbudt å drive fangst av klappmyss.

Johansen (FKD) viste til at islandske og grønlandske myndighet i likhet med tidligere år vil tillate norske fartøy å drive selfangst i deres respektive soner, dersom isforholdene gjør dette nødvendig. Det er imidlertid en forutsetning at norske myndigheter ikke tillater fangst av klappmyss i 2007.

Kraknes (Norges Fiskarlag) viste til at prinsippet om bærekraftig fangst må følges, men at en 0-kvot for klappmyss er dramatisk for alle deler av næringen. Han mente det bør være mulig å opprettholde en kvot, som ivaretar alle hensyn.

Kristiansen (Norges Småvalfangerlag) var ikke enig i tilrådingen om 0-kvote, men kunne akseptere 2.200 klappmyss.

Haug (Havforskningsinstituttet) mente at årsaken til den kraftige nedgangen i bestanden av klappmyss ikke utelukkende kan forklares ut fra fangstaktivitet. Fangstene av klappmyss har de siste 25 – 30 årene vært relativt små, og kan ikke være eneste forklaring på bestandsreduksjonen. Derfor er også årets undersøkelser i Vesterisen lagt opp på bred basis.

Holmefjord (Fiskeridirektoratet) viste til føre-var prinsippet, hvor manglende kunnskap tilsier at det utvises varsomhet. Fiskeridirektoratet opprettholdt forslaget om 0-kvote i 2007.

Øien (Havforskningsinstituttet) mente at ICES allerede har vurdert muligheten for å kunne tilrå en liten kvote. Imidlertid er signalene på en alvorlig situasjon for klappmyssbestanden så tydelige, at det vil kreve ny informasjon dersom ICES skal endre sin tilråding.

Haug (Havforskningsinstituttet) viste til den entydige anbefalingen fra ICES. Han understreket at dersom det av politiske årsaker likevel blir gitt en kvote av klappmyss i 2007, må begrunnelsen for dette tydeliggjøres. Selv med et uttak på 2.200 dyr er det en mulighet for at bestanden ikke vil kunne ta seg opp igjen.

Pedersen (Norges Fiskarlag) foreslo en kvote på 2.200 klappmyss. Han mente at dersom tellingene i år viser samme tendens som i 2005, vil en 0-kvote i 2008 være akseptabel.

Johansen (FKD) viste til at de økonomiske rammebetingelsene vil bli i samme størrelsesorden som i 2006, og at støtten primær vil bli rettet mot fangst i Vesterisen.

På bakgrunn av ICES's tilråding om 0-kvote av klappmyss i Vesterisen, gikk Sjøpattedyrrådets flertall inn for følgende:

”Sjøpattedyrrådet viser til at kvoteanbefalingen for klappmyss er 0 i 2007. Rådet tar dette til etterretning, men viser også til at det skal gjennomføres en ny bestandstelling i 2007. Etter en totalvurdering går Rådet inn for at en eventuell stopp i fangsten besluttet etter at resultatene fra denne tellingen foreligger. For 2007 går Rådet inn for en halvering av kvoten i forhold til nivået i 2006, og vil således foreslå at kvoten settes til 2.000 dyr”.

Et mindretall (Holmefjord, Fiskeridirektoratet) gikk inn for 0-kvote av klappmyss i 2007.

Grønlandssel

Sjøpattedyrrådet gikk enstemmig inn for at kvoten av grønlandssel ble fastsatt i samsvar med tilrådingen, til 31.200 ett år og eldre dyr.

Sjøpattedyrrådet gikk inn for å videreføre definisjonen av diende unger av grønlandssel.

Fangstperiode

Kraknes (Norges Fiskarlag) ønsket å fremskynde åpningsdato for fangst av grønlandssel fra 10. april til 5. april. Han viste til at fartøyene tidligere år har blitt liggende flere dager å vente på å kunne starte fangst på grønlandssel, etter at klappmyssfangsten er avsluttet.

Haug (Hayforskningsinstituttet) viste til at det vil kunne finnes fangstbare dyr (svartunger) allerede fra 1. april, og at det teoretisk bør være mulig å fremskynde åpningsdatoen. Det var ikke enighet i Sjøpattedyrrådet om et felles forslag til åpningsdato og en avstemming ga følgende resultat:

Kraknes, Kristiansen, Pedersen, Antonsen, Svendsen, Hopmark og Eira stemte for 5. april som åpningsdato for fangst av grønlandssel.

Hansen, Ellingsen og Holmeffjord stemte for å opprettholde 10. april.

Det var enighet om å foreslå stoppdato 30. juni.

Kurs for selfangere og fangstfolk

Sjøpattedyrrådet tilrår en videreføring av at det stilles som vilkår for deltakelse i fangsten at skipper i tillegg til den delen av mannskapet som ikke deltok på kurs i 2006, må delta på kurs for selfangere i 2007.

FANGST OG REGULERINGER AV ISHAVSSEL

Tore Haug
Havforskningsinstituttet
Postboks 6404
9294 Tromsø

Spørsmål knyttet til forvaltning og fangst av ishavsselene grønlandssel og klappmyss blir tradisjonelt drøftet i en felles arbeidsgruppe nedsatt innfor rammen av Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen. Arbeidsgruppas mandat har omfattet gjensidig rapportering om fangst og forskning siste år, vurdering av selbestandene, utarbeidelse av forslag til fangstkvoter og andre reguleringsbestemmelser for kommende sesong, samt gjensidig informasjon og avtale om forskningsarbeid for påfølgende år. I tillegg til norske og russiske forskningsresultater har arbeidsgruppas arbeid i stor grad også bygget på behandlingen av foreliggende materiale i den felles ICES/NAFO arbeidsgruppa for grønlandssel og klappmyss (Joint ICES/NAFO Working Group on Harp and Hooded Seals, heretter kalt WGHARP). Siste møte i WGHARP ble avholdt i hovedkvarteret til ICES i København, Danmark, 12.-16.juni 2006, rapporten fra dette møtet ble behandlet av ACFM (i ICES) i august 2006.

Selfangsten 2006

I den ordinære selfangsten i 2007 deltok fire norske fangstskuter i Vesterisen, mens det i Østisen deltok to norske fartøyer. Total kvote i Vesterisen ble for sesongen 2006 fastsatt til 4.000 klappmyss – av føre-var-hensyn ble kvoten basert på samfengte fangster, dvs. at det ikke ble gitt rom for noen omregningsfaktor mellom årsunger og eldre dyr. For grønlandssel i Vesterisen lå anbefalt likevektsnivå på 31.200 ett år gamle eller eldre (1+) dyr – dette ble også kvoten for 2006. Kvoten kunne tas som ikke-diende unger der ett 1+ dyr skulle tilsvare 2 unger. Norges kvote av grønlandssel i Østisen ble for 2006 fastsatt til 10.000 1+ dyr (av en totalkvote på 78.200 1+ dyr). Kvoten kunne tas som ikke-diende unger, i så fall skulle et 1+ dyr svare til 2.5 unger.

Fangsttallene for årene 1996-2006 er gitt i tabellene 1 (grønlandssel) og 2 (klappmyss) for Vesterisen og tabell 3 (grønlandssel) for Østisen. Det har ikke vært russisk fangst i Vesterisen siden 1994. Fangstnivået har i de seinere år ligget under anbefalt likevektsnivå. I 2006 var eksempelvis uttaket av grønlandssel bare 7% av likevektsuttaket i Vesterisen, mens det i Østisen/Kvitsjøen ble fanget grønlandssel tilsvarende 16% av likevektsnivået. Uttaket av klappmyss i Vesterisen lå i 2006 på 91% av den gitte kvoten.

Tabell 1 Grønlandssel. Fangst (landinger) fra Vesterisen.

Sesong	Total norsk fangst		
	Unger	1+	Sum
1996	5649	778	6427
1997	1962	199	2161
1998	1707	177	1884
1999	608	195	803
2000	6328	6015	12343
2001	2267	725	2992
2002	1118	114	1232
2003	161	2116	2277
2004	8288	1607	9895
2005	4680	2525	7202
2006	2343	961	3304

Tabell 2 Klappmyss. Fangst (landinger) fra Vesterisen.

Sesong	Total norsk fangst		
	Unger	1+	Sum
1996	575	236	811
1997	2765	169	2934
1998	5597	754	6351
1999	3525	921	4446
2000	1346	590	1936
2001	3129	691	3820
2002	6456	735	7926
2003	5206	77	5283
2004	4202	649	4851
2005	3633	193	3826
2006	3079	568	3647

Tabell 3 Grønlandssel. Fangst (landinger) fra Østisen og Kvitsjøen.

Sesong	Norsk fangst			Russisk fangst			Total fangst		
	Unger	1+	Sum	Unger	1+	Sum	Unger	1+	Sum
1996	2910	6611	9521	31000	528	31528	33910	7139	41049
1997	15	5004	5019	31319	61	31380	31334	5065	36399
1998	18	814	832	13350	20	13370	13368	834	14202
1999	173	977	1150	34850	0	34850	35023	977	36000
2000	2253	4104	6357	38302	111	38413	40555	4215	44770
2001	330	4870	5200	39111	5	39116	39441	4875	44316
2002	411	1937	2348	34187	0	34187	34598	1937	36535
2003	2343	2955	5298	37936	0	37936	40279	2955	43234
2004	0	33	33	0	0	0	0	33	33
2005	1180	9386	10566	14258	19	14279	15438	9405	24843
2006	147	9939	10086	7005	102	7107	7152	10041	24144

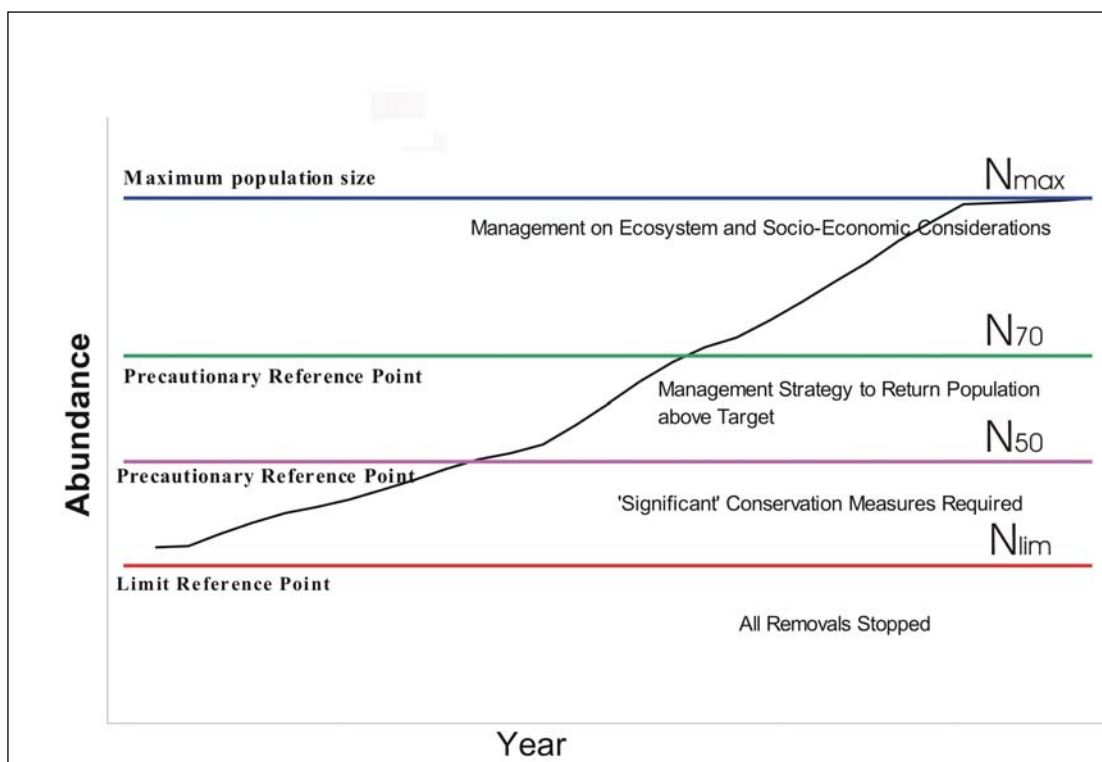
Arbeidet med å utvikle biologiske referansepunkter for ishavsselene

ICES har slått fast at nivå for fangstuttak av ishavssel må settes innfor rammene av et føre-var-prinsipp (Precautionary Approach = PA) slik at der ikke foreligger noen risiko for kollaps i bestandene. WGHARP har derfor startet en prosess med å utvikle et PA-basert system med foreslåtte biologiske referansepunkter. Innafor dette rammeverket identifiseres Precautionary Reference Point (PRP, "Føre-var-nivå") og Limit Reference Point (LRP, "Nedre-grense-nivå") for hver den enkelt bestand. På hvert nivå legges det inn en definert handlingsplan som skal være retningsgivende for hvilke forvaltningstiltak som skal settes inn.

En viktig forutsetning for at de ulike referansepunkter skal kunne defineres er at den aktuelle bestand er såkalt data-rik, dvs. at det foreligger flere uavhengige bestandsestimater (helst ikke mindre enn tre innafor en 10-15 årsperiode, der avstanden mellom hvert estimat bør være 2-5 år) med akseptabelt presisjonsnivå, at siste bestandsestimat ikke er eldre enn 5 år og at der foreligger tilnærmet like oppdatert informasjon om bestandens produksjonsevne og dødelighet. Hvis ikke slik informasjon foreligger vil bestanden klassifiseres som data-fattig og forvaltningsstrategien må legges på et mer forsiktig og risikofritt nivå.

WGHARP har konkludert med at alle klappmyssbestandene på nåværende tidspunkt er data-fattige, mens grønlandsselbestanden i Nordvest-Atlanteren er data-rik. Grønlandsselbestandene i Øst- og Vesterisen betraktes som data-rike nå, men ny informasjon om reproduksjon og produksjonsevne må innhentes snarest for at begge bestandene skal kunne opprettholde denne status. Neste oppgave for WGHARP vil være å definere biologiske referansepunkter for de ulike bestandene – i første rekke for grønlandsselbestandene, på litt lengre sikt også for klappmyssbestandene.

Under forhandlingene i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø i november 2006 ble det uttrykt bekymring for størrelsen på grønlandsselbestandene og deres beiting på ressursene i Barentshavet. Det ble drøftet mulige problemløsninger, herunder muligheten til periodevis å legge seg på fangstuttak over likevektsnivå. Dersom en slik strategi implementeres er anbefalingen at dette gjennomføres innafor rammene av det nye PA-baserte forvaltningssystemet som er under utvikling i ICES. Nøye overvåking av effekt på bestandene vil være helt nødvendig – det er viktig at bestandene beholder statusen data-rike. Når bestandene er tatt ned til ønsket nivå, må nytt likevektsuttak beregnes slik at man kan holde bestandene på dette nivået.

Figur 1. Foreslåtte referansepunkter og forvaltningstiltak ved implementering av føre-var-prinsippet i forvaltning av data-rike selbestander. Se teksten over for nærmere forklaring. Den svarte kurven indikerer populasjonsveksten for nordvestatlantisk grønlandssel (som systemet opprinnelig ble laget for) fra seint på 1970-tallet og fram til i dag.

Anbefalte reguleringer for selfangsten i 2007

Grønlandsselbestandene i Vesterisen og Østisen og klappmyssbestanden i Vesterisen ble vurdert på WGHARPs møte i St. John's, Newfoundland, Canada i september 2005 og i København (ICES hovedkvarter), Danmark i juni 2006. Til å avklare bestandsstatus og mulig fangstpotensiale ble benyttet en populasjonsmodell som er en modifisert versjon av modellen som ble introdusert ved forrige ICES-assessment av ishavssel (2003). Modellen er basert på konstant fangst som over en 10-årsperiode vil stabilisere den enkelte bestand på nåværende nivå. Viktige inngangsdata til modellen er ungeproduksjonsestimater (med beregnet usikkerhet), reproduksjonsparametere og historiske fangstdata (fra 1946 til dags dato). Modellen er strukturert på 20 aldersgrupper. Mens den tidligere modellen opererte med faste verdier for dødelighet og fødselsrater, blir disse parametere nå estimert. Ved denne estimeringen gjøres det på forhånd antakelser om et cirka nivå med usikkerhetsmarginer for

alle parameterne – pga. tynt datagrunnlag må noen av disse antakelsene baseres på informasjon fra andre sammenlignbare bestander.

Den modifiserte populasjonsmodellen ble benyttet til å lage nye assessment for grønlandsselbestandene i Øst- og Vesterisen i 2005, og for klappmyssbestanden i Vesterisen i 2006. Modellen gir nå en mer realistisk og stor usikkerhet i estimatene. For grønlandssel gir den generelt høyere tall både for fangststasjoner og for bestandsanslag enn den tidligere modellen. Dette har sammenheng med at modellen nå estimerer dødelighetsrater – disse ble tidligere gitt faste verdier. Mye tyder på at de faste verdiene som tidligere ble brukt var satt for høyt – dette støttes av forskningsresultater fra både Russland og Nordvest-Atlanteren.

På bakgrunn av arbeidsgrupperapportene fra WGHARP har ICES formulert nye vurderinger av status og retningslinjer for forvaltning av selbestandene i Vesterisen og Østisen for sesongen 2007 og videre framover. Fordi det ikke foreligger noen eksplisitte forvaltningsmål, og fordi prosessen med å definere biologiske referansepunkter for ishavsselene ikke er fullført, kunne ICES ikke gi noen forvaltningsråd for de aktuelle selbestandene. ICES identifiserte imidlertid hvilket fangstnivå som med stor sannsynlighet ville sikre at bestandene holdt seg på dagens nivå på mellomlang sikt (10 år). **Havforskningsinstituttet anbefaler at man ved kvotefastsettelse for sesongen 2007, i tråd med tidligere praksis, tar utgangspunkt i dette nevnte fangstnivå.** Dette er også i samsvar med tilrådingen fra Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen.

Grønlandssel i Vesterisen

I kastesesongen 2002 ble det gjennomført et talletokt for å beregne ungeproduksjonen hos grønlandssel i Vesterisen. Ungeproduksjonen ble, på bakgrunn av tellinger fra helikopter (visuelle) og fly (fotobaserte), estimert til 98.500 unger (95% konfidensintervall 65.600-131.400). Dette estimatet er ikke korrigert for spredt kasting, og er derfor et minimumsestimat.

Ved modellering av grønlandsselbestanden ble benyttet denne ungeproduksjonen, samt ungeproduksjonsestimater fra merke-gjenfangstforsøk for perioden 1983-1991:

År	Estimat	c.v.
1983	58.539	.104
1984	103.250	.147
1985	111.084	.199
1987	49.970	.076
1988	58.697	.184
1989	110.614	.077
1990	55.625	.077
1991	67.271	.082
2002	98.500	.179

Modelleringer med utgangspunkt i disse ungeproduksjonstallene ga en estimert ungeproduksjon på 106.000 (95% konfidensintervall 71.000-141.000) og en bestand av ett år gamle og eldre dyr på 618.000 (95% konfidensintervall 425.000-845.000) for 2005.

Fangststasjonene. TAC lå i perioden 1994-1998 på 13.100 ett år og eldre dyr (voksenekvivalenter), i 1999-2000 på 17.500 voksenekvivalenter, og i 2001-2005 på 15.000 voksenekvivalenter. I 2006 ble TAC økt til 31.200 voksenekvivalenter.

Konsekvenser på mellomlag sikt (10 år) av ulike fangststasjoner fra 2006 og utover er gitt i følgende tabell:

Opsjon #	Fangstnivå	Andel 1+ i fangster	Ungefangs t	1+ fangst	$N_{2015,1+} / N_{2005,1+}$
1	Dagens	26% (dagens nivå)	3..303	1.138	1.51
2	Likevekt	26%	36.688	12.624	1.01
3	Likevekt	100%	0	31.194	1.05
4	2 X likevekt	26%	73.376	25.248	0.45
5	2 X likevekt	100%	0	62.388	0.55

Som mål på bestandsutviklingen de neste 10 år brukes forholdet mellom modellert størrelse av 1+ bestanden i 2015 og 2005 ($N_{2015,1+} / N_{2005,1+}$). En fortsettelse av dagens fangstnivå (opsjon 1) vil gi bestandsøkning, mens et fangstnivå dobbelt så stort som beregnet likevektsfangst (opsjon 4 og 5) vil medføre en bestandsreduksjon på 45-55% i det neste 10-året. Likevektsfangst for 2006 og årene framover (opsjon 2 og 3), dvs. fangst på et nivå som med stor sannsynlighet ville stabilisere bestanden over en 10-årsperiode, gitt konstant fangst, er av ICES beregnet til 31.200 ett år gamle og eldre dyr eller et ekvivalent antall unger (der to unger omtrent balansere én eldre sel). **Blant annet fordi det ennå ikke er definert referansepunkter for denne bestanden vil Havforskningsinstituttet anbefale at beregnet likevektsfangst benyttes som grunnlag ved fastsetting av TAC for 2007.**

Klappmyss i Vesterisen

I kastesesongen 2005 ble det gjennomført et telletokt for å beregne ungeproduksjonen hos klappmyss i Vesterisen. Ungeproduksjonen ble, på bakgrunn av disse flytellingene, anslått til 15.200 unger (95 % konfidensintervall 7.800-22.600). Modellering av klappmyssbestanden med utgangspunkt i denne ungeproduksjonen ga en estimert ungeproduksjon på 16.900 (95% konfidensintervall 10.200-23.600) og en bestand av ett år gamle og eldre dyr på 71.400 (95% konfidensintervall 38.400-104.400) i 2006. Resultatet fra telletoktet i Vesterisen i 2005 er betydelig lavere enn i 1997, da et tilsvarende telletokt resulterte i en estimert ungeproduksjon på 24.000 (95% konfidensintervall 14.800-32.700). Modellbetraktninger gjennomført med tidligere nevnte assessmentmodell tyder på at klappmyssbestanden i Vesterisen har avtatt betydelig i størrelse i perioden fra slutten av 1940-tallet og fram til rundt 1980. Etter dette synes bestanden å ha stabilisert seg på et lavt nivå som antakelig ikke er mer en 10-15% av nivået for rundt 60 år siden.

Fangststasjonene. TAC var i 1998 på 5.000 dyr, i 1999-2000 på 11.200 dyr, og i 2001-2003 på 10.300 dyr (voksenekvivalenter). Fordi klappmyssbestanden i Vesterisen er klassifisert som data-fattig har ICES anvendt en forsiktig metode ved beregning av mulige fangststasjoner, såkalt Potential Biological Removal (PBR, opprinnelig utviklet i USA og brukes for å beregne hvorvidt utilsiktet bifangst av bl.a. sel er bærekraftig i forhold til bestandenes størrelse). Ved bruk av PBR-metoden konkluderte ICES i 2003 at et uttak av klappmyss på 5.600 for 2004 og påfølgende år med stor sannsynlighet ville stabilisere bestanden på nåværende nivå – dette ble også TAC for 2004 og 2005. Fordi foreløpige resultater fra tellingene i 2005 tydet på nedgang i ungeproduksjonen, anbefalte ICES i 2005 at det ble utvist stor forsiktighet ved videre forvaltning av denne bestanden. TAC ble derfor satt til 4.000 dyr i 2006. Telleresultatene fra 2005 er nå klare, og nedgangen fra 1997 bekreftes.

ICES har i 2006 konkludert at selv med fangststoppjoner utregnet med PBR-metoden (2.200 dyr per år) vil det være fare for at bestanden ikke klarer å ta seg opp igjen, i verste fall reduseres ytterligere. ICES anbefaler derfor at det ikke bør tillates fangst av klappmyss i Vesterisen fra og med sesongen 2007. Unntatt fra dette forbudet er en begrenset fangst til forskningsformål. **Havforskningsinstituttet anbefaler at konklusjonen fra ICES tas til etterretning, og at videre uttak av klappmyss i Vesterisen stoppes helt fra og med sesongen 2007 og til det blir avklart om den observerte nedgang i ungeproduksjon er et uttrykk for reell bestandsnedgang, eventuelt til en ser en tilfredsstillende bedring i bestandssituasjonen.**

Grønlandssel i Østisen

Russiske flysurvey, gjennomført i Kvitsjøen i 1998, 2000 (to uavhengige surveys), 2002 og 2003 har gitt fem uavhengige estimater for ungeproduksjonen i denne grønlandsselbestanden:

År	Estimat	c.v.
1998	286.260	.073
2000	322.474	.089
2000	339.710	.095
2002	330.000	.103
2003	327.000	.125

Alle disse ungeproduksjonsestimatene ble benyttet i modellering av bestanden som ga en estimert ungeproduksjon på 361.000 (95% konfidensintervall 299.000-423.000) og en bestand av ett år gamle og eldre dyr på 2.065.000 (95% konfidensintervall 1.497.000-2.633.000) i 2005.

Fangststoppjonene. TAC var i 1999 på 21.400 voksenekvivalenter, i 2000 på 27.700 voksenekvivalenter, i 2001-2003 på 53.000 voksenekvivalenter, og i 2004-2005 på 45.100 voksenekvivalenter. I 2006 ble TAC økt til 78.200 voksenekvivalenter.

På grunn av bekymringer om bestandens status, spesielt med bakgrunn i mulige høye ungedødeligheter, selinvasjoner på norskysten, lave observerte reproduksjonsrater og økende alder ved kjønnsmodning, modelleres denne bestanden med en høyere ungedødelighet enn andre bestander, noe som også gir reduserte opsjoner for likevektsfangst. Konsekvenser på mellomlag sikt (10 år) av ulike fangststoppjoner for 2006 og utover er gitt i følgende tabell:

Opsjon #	Fangstnivå	Andel 1+ i fangster	Ungefangs t	1+ fangst	$N_{2015,1+} / N_{2005,1+}$
1	Dagens	12% (dagens nivå)	25.945	3.371	1.35
2	Likevekt	12%	153.878	19.995	0.98
3	Likevekt	100%	0	78.198	1.04
4	2 X likevekt	12%	307.560	39.990	0.53
5	2 X likevekt	100%	0	156.396	0.67

Som mål på bestandsutviklingen de neste 10 år brukes forholdet mellom modellert størrelse av 1+ bestanden i 2015 og 2005 ($N_{2015,1+} / N_{2005,1+}$). En fortsettelse av dagens fangstnivå (opsjon 1) vil gi bestandsøkning, mens et fangstnivå dobbelt så stort som beregnet likevektsfangst (opsjon 4 og 5) vil medføre en bestandsreduksjon på 50-67% i det kommende 10-året. Likevektsfangst for 2006 og årene framover (opsjon 2 og 3), dvs. fangst på et nivå

som med stor sannsynlighet ville stabilisere bestanden over en 10-årsperiode, gitt konstant fangst, ble av ICES beregnet til 78.200 ett år gamle og eldre dyr eller et ekvivalent antall unger (der 2,5 unger omtrent balanserer én eldre sel). **Blant annet fordi det ennå ikke er definert referansepunkter for denne bestanden vil Havforskningsinstituttet anbefale at beregnet likevektsfangst benyttes som grunnlag ved fastsetting av TAC for 2007. Nasjonenes kvoter av grønlandssel og klappmyss**

Under forhandlingene i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø høsten 2000 annullerte Russland sine mangeårige selkvoter i Vesterisen. Disse kvotene har derfor i sin helhet vært forbeholdt norske selfangere fra og med sesongen 2001. For fangsten i Østisen ble det i Fiskerikommisjonens møte i Kabelvåg i 2002 oppnådd enighet om at Norge kunne fangste 10.000 grønlandssel (ett år og eldre dyr, eller et ekvivalent antall unger) i 2003. Under kommisjonens etterfølgende møter (St.Petersburg 2003, Ålesund 2004, Kaliningrad 2005) ble det gitt tilsvarende norske kvoter i Østisen for årene 2004-2006. Under møtet i Tromsø i 2006 ble partene enige om at den norske kvoten i Østisen skulle økes til 15.000 dyr.

Andre reguleringstiltak

Under forhandlingene i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø i 2006 ble man enige om en del praktiske reguleringstiltak for fangsten i 2007. Åpningsdato for fangstsesongen i Vesterisen ble foreslått fastsatt til 18.mars for klappmyss (dersom arten tillates fanget) og mellom 1. og 10.april for grønlandssel. Sluttdato var i utgangspunktet satt til 30.juni og 10.juli for henholdsvis grønlandssel- og klappmyssfangsten. Åpningsdato for fangstsesongen i Østisen ble fastsatt til 23.mars, med avslutning 15.mai. Forbudet mot fangst av diende unger og hunner i kastelegrene ble opprettholdt.

Nye bestandsundersøkelser av ishavssel

Havforskningsinstituttet gjennomfører rutinemessig bestandstaksering og forvaltningsrelevante biologiske studier av ishavsselene grønlandssel og klappmyss. Etter sterke anbefalinger fra ICES og NAMMCO samarbeider nå forskere fra "selfangstnasjonene" Norge, Russland og Canada om aktivitetene med bestandsestimering av ishavssel. Slikt samarbeide startet allerede i 2000 da norske forskere og forskningsteknikere deltok under russernes telling av grønlandsseler med fly og helikopter i Kvitsjøen og fortsatte med utveksling av forskere/teknikere under tellinger av grønlandssel i Vesterisen i 2002 (Norge hovedansvarlig) og i Nordvest-Atlanteren i 2004 (Canada hovedansvarlig).

Bestandsestimering av ishavssel forutsetter at en, i tillegg til de data som innsamles under kommersiell fangst, kan gjennomføre egne tokt med bestandsestimering som formål. Slike ressurskrevende undersøkelser trenger ikke være årlige, men 5 års intervaller er minimumskravet dersom en ikke gjennom prøvetaking fra kommersiell fangst eller på annen måte gjør observasjoner som tilsier større hyppighet. I tillegg til telling av ungeproduksjon vha. flyfotografering, må også metodeutvikling og metodeforbedring ennå være sentrale elementer. I Vesterisen skjedde de siste flytellingene av klappmyssens ungeproduksjon i 1997. Det var derfor nødvendig med en ny telling, ikke minst fordi interessen for fangst av klappmyss, blueback i særdeleshet, er raskt stigende. Tellingene ble vellykket gjennomført med to fly, et helikopter og et isgående fartøy ("Polarsyssel") i perioden 9.mars-2.april 2005. Flyene opererte fra Island, Grønland og Jan Mayen, og rekognoseringsområdet strakte seg langs og et stykke innfor iskant fra ca. 67°42'N til 75°N. Tre kast ble funnet – antall unger

ble estimert både ved visuelle tellinger (fra helikopter) og fotobaserte transekt-tellinger (med fly). Ungene ble stadiestemt med jevne mellomrom for å avklare kasteforløpet, og ungenes adferd etter at mora forlot dem ble undersøkt ved radiomerking av et antall unger. Resultatene viste at det aller meste av kasteaktiviteten skjedde i perioden 17.-23.mars, og tellingene ga et minimums estimat for ungeproduksjonen på 15 200 (SE=3 790). Dette estimatet er betydelig lavere enn tilsvarende estimat fra 1997 da det ble beregnet en minimumsproduksjon av unger på 24 000 (SE=4 600) i Vesterisen. Det synes ikke rimelig å anta at den lave ungeproduksjonen i 2005 bare kan ha sammenheng med fangsttrykket som har vært lavt i flere tiår.

De norske klappmysstellingene i Vesterisen i 2005 var samordnet med lignende tellinger i Nordvest-Atlanteren der kanadiske kolleger gjennomførte samtidige klappmysstillinger på alle kjente kaste plasser for arten. Total ungeproduksjon i Nordvest-Atlanteren (inkludert Gulf of St.Lawrence, Newfoundland og Davis Strait) ble i 2005 beregnet til 116 900 (SE=7 900).

Vevsprøver samlet inn fra årsunger av klappmyss i Vesterisen i 2002 er sammenlignet genetisk med materiale innsamlet fra arten i Nordvest-Atlanteren i et canadisk-norsk samarbeide. DNA-analyser, basert på mikrosatellitter og mitokondrielt DNA, ga ingen indikasjoner på signifikante genetiske forskjeller, verken mellom ulike lokaliteter i Nordvest-Atlanteren (Gulf of St.Lawrence, Newfoundland, Davis Strait) eller mellom Vesterisen og Nordvest-Atlanteren. Genetisk avstand var likevel størst mellom de to sistnevnte hovedområder, og et annet norsk studium basert på tenner har også vist forskjeller mellom Vesterisen og Nordvest-Atlanteren. Dette kan tolkes som indikasjon på et mulig skille mellom de to bestandene som alltid har vært forvaltet separat.

Biologiske parametere (fertilitet, mortalitet, demografi) er viktige i populasjonsmodeller som brukes i selforvaltning. Tilgang på slike data for de aktuelle ishavsselbestander er til dels svært mangelfull, og økt innsats for å skaffe slik informasjon er helt nødvendig. Tidvis er det samlet inn en god del tannmateriale (for individuell aldersestimering) fra sel tatt i kommersiell fangst. Merkeforsøk har også gitt tannmateriale med kjent alder (dyrene merket som årsunger, gjenfanget ett til mange år etterpå under fangsten). Aldersmateriale (tannsnitt) fra slike nevnte dyr med kjent alder er særlig viktig materiale for lesingene. Eksperimenter har nemlig påvist variasjoner i tolkning av tenneses årringer mellom ulike lesere. Det er viktig å få et mål på usikkerheten i aldersestimering av sel, likeledes å få til en standardisering mellom de ulike laboratorier (for eksempel i Russland, Norge og Canada) som gjør slikt arbeide. Det ble derfor arrangert en felles workshop i Bergen i november 2006 der aldersestimering av sel var tema.

Data vedrørende selenes demografi og reproduksjon er sentrale i modellering av populasjonsstørrelse og beregning av likevektsfangster. Fordi slike parametere påvirkes av generell næringsstilgang og selpopulasjonenes størrelse må data samles inn med jevne mellomrom, helst ikke med mer enn 5 års intervaller. Både i Øst- og Vesterisen er tilgjengelige relevante data for grønlandssel nå om lag ti år gamle, for klappmyss i Vesterisen enda eldre. For tilfredsstillende modellering av bestandene er det derfor helt nødvendig med nye innsamlinger og analyse i de nærmeste år. Havforskningsinstituttet startet innsamling av slike data i 2006 (grønlandssel i Østisen) og vil følge opp med lignende innsamlinger fra de andre aktuelle bestandene i de nærmeste år.

Havforskningsinstituttet har samarbeidet med SevPINRO, Arkhangelsk, Russland, om analyse av historiske (1956-1994) russiske og norske data vedrørende demografi og reproduksjonsbiologi hos klappmyss i Vesterisen og Danmarkstredet. Resultatene, som er viktig input til populasjonsmodellen som både beregner totalbestand og anbefalte

likevektsfangster for klappmyssbestanden, indikerer en gjennomsnittlig alder ved kjønnsmodning på 4.8 år for klappmyss i Vesterisen i perioden 1990-1994. Dette er noe høyere enn observasjoner gjort tidligere i Danmarkstredet (1956-1960) og i Sør-Grønland (1970-1971) der tilsvarende alder ble beregnet til 3.1 år. Klappmysshunnenes gjennomsnittlige ovulasjonsrate i Vesterisen ble beregnet til 0.88 hvilket er i overensstemmelse med tidligere observasjoner gjort på klappmyss i Nordvest-Atlanteren.

I Vesterisen skjedde de siste flytellingene av ungeproduksjonen for grønlandssel i 2002 og for klappmyss i 2005. Da WGHARP under sitt siste møte (København, Danmark, juni 2006) gjennomførte assessment for klappmyssbestandene i Nord-Atlanteren, vakte naturlig nok det lave ungeproduksjonsestimatet i Vesterisen bekymring. Resultatene viste en bestand som avtok i hele perioden fra rundt 1950 til 1980, hvorefter den har stabilisert seg på et svært lavt nivå (som muligens ikke er mer 10-15% av nivået umiddelbart etter Andre Verdenskrig). Avklaring av hvorfor klappmyssbestanden ikke har tatt seg opp på samme måte som grønlandsselbestandene under de 2-3 siste tiårenes svært lave fangstpress vil være en stor utfordring for Havforskningsinstituttet. ICES anbefaler at en ny klappmysstelling må gjennomføres i Vesterisen så snart som mulig – Havforskningsinstituttet vil derfor gjennomføre en slik telling i 2007. Hvis mulig vil en da også forsøke å få et nytt tall på grønlandsselens ungeproduksjon i området.

Russiske forskere og forvaltningsmyndigheter legger nå opp til årlig overvåkning av grønlandsselbestanden i Barentshavet / Kvitsjøen, og har foretatt årlige tellinger av ungeproduksjonen i Kvitsjøen i perioden 2002-2005.

Norsk-Russisk forskningsprogram på grønlandsseløkologi

For å sikre tilgjengelighet av nødvendige data for å avklare grønlandsselens rolle i økosystemet i Barentshavet ble det i møtet i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø i november 2006 bestemt at det i perioden 2007-2011 skal gjennomføres et felles forskningsprogram på grønlandsseløkologi.

En viktig del av forskningsprogrammet er forsøk med satellittmerking av grønlandssel i Kvitsjøen – det forventes at dette kommer i gang i 2007 og fortsetter til 2011. I eksperimentperioden må det også innhentes data som viser selens reelle mattilbud der de befinner seg – dette kan gjøres ved innhenting av data fra økosystemtokt (vår, sommer og vinter – høsttoktet vet vi ikke treffer grønlandsselene i særlig grad). Det kan også bli aktuelt med egne tokt. Russisk innsats med flyobservasjoner underveis vil også kunne være nyttig – det kan fortelle om fordeling av de store mengdene dyr stemmer overens med utbredelsen til de få med merker. Alt dette krever at informasjonen om dyrenes posisjon og fordeling blir fortløpende tilgjengelig til enhver tid når merkene er ute.

Aktiviteten med merker og ressurskartlegging vil fortelle hvor dyrene er og hvilke potensielle ressurser de overlapper med. Skal det også avklares hva de vitterlig spiser må det også fanges dyr for diettundersøkelser i utvalgte områder (særlig hvis det påvises hot-spot områder med særlig stor beiteaktivitet). Valg av områder vil også avhenge av resultater fra merkeforsøket.

Resultater fra forskningsprogrammet på grønlandsseløkologi vil være viktig input til norsk-russisk arbeid med forvaltning av ressurser i Barentshavet, herunder prosjektet med tema økt langtidsutbytte fra fiskebestandene.

En mer utførlig beskrivelse av programmet er gitt (på engelsk) i Appendix 1.

Appendix 1

JOINT NORWEGIAN-RUSSIAN RESEARCH PROGRAM ON HARP SEAL ECOLOGY

Harp seals are the most important marine mammal top predators in the Barents Sea (Bogstad et al. 2000, Wassmann et al. 2006). To be able to assess the ecological role of harp seals by estimation of the relative contribution of various prey items to their total food consumption in the Barents Sea, more knowledge both of the spatial distribution of the seals over time, and of their food choice in areas identified as hot-spot feeding areas is urgently needed. At the Annual Meeting between Russian and Norwegian scientists, held onboard two coastal voyage ships (“Hurtigruten”) sailing from Kirkenes to Lofoten and back to Kirkenes 21-27 march 2006, it was discussed how such knowledge, which is currently insufficient for assessment purposes, could be obtained most conveniently. The two parties concluded that a Joint Norwegian-Russian Research Program on Harp Seal Ecology should be initiated.

Main goals

The Norwegian and Russian parties decided that the main goals of this program should be to:

- assess the spatial distribution of harp seals throughout the year (experiments with satellite-based tags)
- assess and quantify overlap between harp seals and potential prey organisms on hot-spot feeding grounds (use of data from relevant Norwegian and Russian ecosystem surveys and Russian aerial surveys)
- identify relative composition of harp seal diets in areas and periods of particular intensive feeding (sampling of seals for diet studies in dedicated surveys and coast expeditions to selected hot-spot feeding areas)
- secure the availability of data necessary for estimation of population size of Northeast Atlantic harp seals (pup production, demography, natality/mortality, catch history)
- estimate the total consumption by harp seals in the Barents Sea (modelling)
- implement harp seal predation in assessment models for other relevant resources (modelling)

The two parties suggested that the program should run over the period 2007-2011, and that it should be presented in more detail to the Joint Norwegian-Russian Fisheries Commission at the 35th Session in Tromsø, Norway, 30 October – 3 November 2006.

Planned activities

Barents Sea harp seals show opportunistic feeding patterns in that different species are consumed in different areas and at different times of the year. However, the bulk of the harp seal diet is comprised of relatively few species, in particular capelin, polar cod, herring, krill and pelagic amphipods. The total food consumption by c. 2 million harp seals in the Barents Sea (the Barents Sea / White Sea population, see ICES 2006), using data on energy intake, diet composition, energy density of prey and predator abundance, has been calculated to be approximately 3.5 million tonnes of biomass per year (Nilssen et al. 2000). Recent

observations from satellite tagging experiments suggest that Greenland Sea and Barents Sea harp seals likely overlap in their feeding range during summer and autumn (June-October) in the northern Barents Sea (Haug et al. 1994, Folkow et al. 2004, ICES 2006). This means an additional pressure on the Barents Sea resources which will have to be added to the results given above. To be able to assess the ecological role of harp seals by estimation of the relative contribution of various prey items to their total food consumption in the Barents Sea, more knowledge both of the spatial distribution of the seals over time, and of their food choice in areas identified as hot-spot feeding areas is urgently needed.

Satellite telemetry studies

Plans have been developed for a satellite tagging experiment with harp seals in the White Sea. The experiment will be conducted jointly between Norwegian and Russian scientists with the purpose to study distribution, migrations and daily activity of the seals. This will give an important contribution to a better understanding of the temporal and spatial distribution of the seals, which is important input data when their total consumption of marine resources in the Barents Sea (and also in the White Sea and Greenland Sea) is to be assessed. The program is assumed to run for 5 years, with 15 tags being deployed every spring (i.e., immediately after the moulting period). It is important that both young immature seals and adults are tagged each year. Tagging over several consecutive years will ensure data from years with different oceanographic (sea ice in particular) conditions and food availability. The planned share of costs imply that the Norwegian part provide the tags (including also the costs included in receiving the data from the satellite), whereas the Russian part secure the necessary logistical arrangement (helicopters, capture of seals etc.) in the White Sea. Field work occur jointly in April-May, and first deployment of tags was originally planned to be conducted in 2005. However, in 2005 the Norwegian part was unable to provide funding to buy the tags, whereas the Russian part had organized all necessary logistics for conduction of the field work. And in 2006, the situation was the oposite: tags are already provided by the Norwegian part, whereas the Russian part could not find possibility to fund the field work logistics. The plan is now that the project will start in May 2007.

Ecosystem surveys

When the tagging experiment has been initiated, two further questions with subsequent research initiatives becomes relevant: What are the available food resources in the areas identified as important feeding grounds for the seals? And what do the seals eat in these assumed hot-spot areas? Russian and Norwegian research vessels participate in regular mapping of resources in the White and Barents Seas. These investigations are carried out annually and elements of ecosystem approach have been implemented since 2003 (ecosystem surveys). By placing observers onboard vessels in areas and periods selected on the basis of results from the deployed seal tags, one will gain data on the distribution and abundance on seals relative to the distribution of potential prey species. Such data will be necessary, but not sufficient, to obtain a further understanding of the role of harp seals in the ecosystem. This part of the program will occur during the entre period 2007-2011.

Diet studies

It is also necessary to sample seals for diet studies in identified feeding areas to assess the relative diet composition of the seals. For this reason, dedicated boat-based surveys, aimed to study pelagic feeding by harp seals in the Barents Sea during summer, was initiated in Norway in 2004 and continued in 2005 and 2006 (Lindstrøm et al. 2006). By using research vessels, a survey design which enables synoptic sampling of seals and prey abundance data becomes possible. So far only the Norwegian parts of the Barents Sea has been surveyed. It is,

however, of crucial importance that also the REZ parts of the Barents Sea be surveyed. This will be done with Norwegian and Russian scientific personell carrying out field work jointly using Norwegian ice going research vessels in both NEZ and REZ. Harp seal diet surveys using Russian vessels in the White Sea were initiated in 2005 – it is the plan to continue these with possiblø participation of scientists from both parties. If possible, the boat-based surveys will also be supported with aerial reconnaissance surveys performed by a Russian aeroplane. This part of the program will run with one survey per year (both in the Barents Sea and the White Sea) over the period 2008-2011. Also, the Barents Sea activity will be extended to cover not only the summer, but also the autumn and early winter period in that this has previously been identified as a period of intensive feeding and fat deposition by the seals (Nilssen et al. 1997, 2000, 2001). Details about survey areas and periods must await results from the telemetric studies.

Seal abundance

To assess the ecological role of harp seals, and to implement their predation pressure into assessment models and management plans for other resources in the Barents Sea, the total consumption of the entire populations (Greenland Sea and Barents Sea / White Sea) must be estimated. To do this, knowledge about the size of the populations must be available. Harp seals are commercially exploited (also by Norway and Russia) to varying levels throughout the North Atlantic. Updated knowledge about population size and development is also required for the purpose of proper management and rational harvest of the seal stocks. The availability of scientific information concerning the status (abundance, reproductive and mortality rates) varies between stocks. A suggested (by ICES) conceptual framework for applying the precautionary approach to Atlantic seal management requires that data rich and data poor stocks be treated differently when biological reference points and harvest control rules are to be defined. Data rich stocks should have data available for estimating abundance where a time series of at least five abundance estimates should be available spanning a period of 10-15 years with surveys separated by 2-5 years, the most recent abundance estimates should be prepared from surveys and supporting data (e.g., birth and mortality estimates) that are no more than 5 years old (ICES 2006). Stocks whose abundance estimates do not meet all these criteria are considered data poor. Although reproductive data for the Greenland Sea harp seal stock needs to be updated, there are sufficient pup production estimates (see Haug et al. 2006) to consider this stock data rich. Data from five pup production surveys since 1998 in the White Sea (Potelov et al. 2003, ICES 2006) have been reviewed by ICES. The quality of the pup surveys is sufficient to consider the stock data adequate. However, as for the Greenland Sea, reproductive data for this stock is not current (see Frie et al. 2003). Recent reproductive data are required for both of these stocks to maintain the data rich classification. Sampling of such data was started in the Barents Sea in 2006, and will be continued from both stocks in 2007-2008. Also, new pup production estimates will be secured from both stocks during the program period. Norway will take responsibility for data from Greenland Sea, Russia and Norway cooperate in data sampling from the White and Barents Sea. It is the plan to survey the whelping areas in the White Sea annually using multispectral aerial methodology.

Total consumption

Bioenergetic models have been used to assess the possible impact of harp seals on fish stocks in the Barents Sea. Data from studies conducted in 1990-1997 on seasonal changes in diet, distribution and variation in body condition of harp seals were applied to estimate the total consumption of various prey species by the entire Barents Sea / White Sea stock (Nilssen et al. 2000). The model was run with various harp seal activity levels (field metabolic rate) to

determine the sensitivity of the consumption estimates to variations in metabolic parameters. In May-August, most harp seals are known to be distributed in open waters in central and northwestern parts of the Barents Sea (Haug et al. 1994, ICES 2006), i.e., where also capelin and cod are abundant (see Bergstad et al 1987, Gjørseter 1998). This may therefore, be the most important period of interaction between harp seals and cod/capelin. Previous data on harp seal diets are, however, very limited during this period. The overall goal for the suggested research program on harp seal ecology is to improve both the summer/autumn data and the entire data base necessary for an assessment of the total ecological impact of harp seals in the Barents Sea throughout the year. This assessment will be conducted using an improved version of the bioenergetic model introduced by Nilssen et al. (2000) and revised by Lindstrøm et al. (2002). Monte Carlo simulations with respect to diet composition and body condition, seal abundance and metabolism will be used to generate uncertainty estimates (see Lindstrøm et al. 2006).

Harp seal predation in assessment models

Including harp seals into the models of the Barents Sea fish stock dynamics is an important goal of the current joint Norwegian-Russian research programme “Evaluation of optimal long-term yield of north-east arctic cod, taking into account the effect of ecosystem factors”. Data deficiencies have so far prevented implementation of this inclusion. This harp seal ecology program aims to make such an inclusion feasible, and an important element of the program will be to make the applied consumption model predictive, and to implement the prey consumption by the Barents Sea stock of harp seals into the stock assessment model of important fish species (e.g. spring spawning herring and capelin).

Expected results of the 5-year program

The main outcome of the program will be the feasibility of inclusion of harp seals into the models of the Barents Sea fish stock dynamics. The planned activities will also provide new, updated quantitative information on:

- the spatial distribution of harp seals throughout the year under variable environmental conditions
- the overlap between harp seals and potential prey organisms, and the seal diets on hot-spot feeding grounds
- updated estimates of population size of harp seals
- the total consumption by harp seals of resources in the Barents Sea

Exchange of data and publication

Data collected during the joint five-year programme (2007-2011) will be exchanged in a mutual and appropriate way. Results from the research will be presented to the Joint Norwegian-Russian Fisheries Commission and, subsequently, published in international journals.

References

- Bergstad, O.A., Jørgensen, T. & Dragesund, O. 1987. Life history and ecology of gadoid resources of the Barents Sea. *Fish. Res.* 5: 119-161.
- Bogstad, B., Haug, T., and Mehl, S. 2000. Who eats whom in the Barents Sea? *NAMMCO Sci. Publ.* 2:65-80.

- Folkow, L. P., Nordøy, E. S. & Blix, A. S. 2004. Distribution and diving behaviour of harp seals *Pagophilus groenlandica* from the Greenland Sea stock. *Polar Biology* 27, 281-298.
- Frie, A.K., Potelov, V.A., Kingsley, M.C.S. & Haug, T. 2003. Trends in age at maturity and growth parameters of female northeast Atlantic harp seals, *Pagophilus groenlandicus* (Erxleben, 1777). *ICES J. mar. Sci.* 60: 1018-1032.
- Gjørseter, H. 1998. The population biology and exploitation of capelin (*Mallotus villosus*) in the Barents Sea. *Sarsia* 83: 453-496.
- Haug, T., Nilssen, K.T., Øien, N. & Potelov, V. 1994. Seasonal distribution of harp seals (*Phoca groenlandica*) in the Barents Sea. *Polar Res.* 13: 161-172.
- Haug, T., Stenson, G.B., Corkeron, P.J. & Nilssen, K.T. 2006. Estimation of harp seal (*Pagophilus groenlandicus*) pup production in the North Atlantic completed: Results from surveys in the Greenland Sea in 2002. *ICES J. Mar. Sci.* 63: 95-104.
- [ICES] International Council for the Exploration of the Sea. 2006. Report of the Joint ICES/NAFO Working Group on Harp and Hooded Seals. ICES CM 2006/ACFM 6. 34 pp.
- Lindstrøm, U., Haug, T. & Røttingen, I. 2002. Predation on herring (*Clupea harengus*) by minke whales (*Balaenoptera acutorostrata*) in the Barents Sea. *ICES J. Mar. Sci.* 59: 58-70.
- Lindstrøm, U., Nilssen, K.T. & Haug, T. 2006. Prey consumption by Barents Sea harp seals in the period 1990-2005. ICES CM 2006/L:08. 19 pp.
- Nilssen, K.T., Haug, T., Grotnes, P.E. & Potelov, V.A. 1997. Seasonal variation in body condition of adult Barents Sea harp seals (*Phoca groenlandica*). *J. Northw. Atl. Fish. Sci.* 22: 17-25.
- Nilssen, K.T., Haug, T. & Lindblom, L. 2001. Diet of weaned pups and seasonal variations in body condition of juvenile Barents Sea harp seals (*Phoca groenlandica*). *Mar. Mamm. Sci.* 17: 926-936.
- Nilssen, K.T., Pedersen, O.-P., Folkow, L. & Haug, T. 2000. Food consumption estimates of Barents Sea harp seals. *NAMMCO Sci. Publ.* 2: 9-28.
- Potelov, V.A., Golikov, A.P. and Bondarev, V.A. 2003. Estimated pup production of harp seals *Pagophilus groenlandicus* in the White Sea, Russia, in 2000. *ICES J. Mar. Sci.* 60: 1012-1017.
- Wassmann, P., Reigstad, M., Haug, T., Rudels, B., Carroll, M.L., Hop, H., Gabrielsen, G.W., Falk-Petersen, S., Denisenko, S.G., Arashkevich, E., Slagstad, D. & Pavlova, O. 2006. Food web and carbon flux in the Barents Sea. *Progress in Oceanography* 71: 232-287.

RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE SOM HAR VURDERT TILTAK FOR ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL.

St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) (Sjøpattedyrmeldingen) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Videre er det en uttalt målsetting å øke fangstuttaket ut fra et flerbestandsperspektiv.

I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det under henvisning til Stortingsmeldingen vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).

Fiskeridirektøren nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Gruppen har vurdert og skissert tiltak for å øke fangst av grønlandssel i Vesterisen, som kan iverksettes for å gi næringen langsiktige og stabile rammebetingelser.

Arbeidsgruppen avga sin rapport til Fiskeridirektøren 15. august d.å.

Rapporten ble forelagt Sjøpattedyrrådet til uttalelse i møtet 4. september d.å. Rådet tok rapporten til orientering.

De deltakende fartøyene er som kjent sterkt subsidierte, og den økonomiske støtten utgjør hoveddelen av fangstinntektene. De gamle selfangstfartøyene er modne for utskifting eller betydelig oppgradering. Imidlertid gir ikke økonomien i næringen i dag grunnlag for lønnsomme investeringer.

Som kjent er det i henhold til Sjøpattedyrmeldingen også en målsetting å få etablert en konsesjonsordning for selfangst. Fiskeridirektøren er imidlertid av den

oppfatning at en konsesjonsordning alene ikke vil løse de utfordringene selfangstnæringen står ovenfor.

Deltakervilkårene i selfangsten har vært meget liberale og begrenset til krav om et egnet og utrustet merkeregistrert fartøy.

Fiskeridirektøren vil imidlertid understreke behovet for at det så snart som mulig søkes iverksatt tiltak som kan bidra til en endret utvikling både for så vidt gjelder lønnsomhet og fangstuttak. Som kjent har det i en årrekke vært vurdert ulike tiltak for å søke å tilrettelegge for en lønnsom selfangstnæring, herunder har det vært særlig fokus på fangsteffektiverende tiltak, markedsrettede forhold osv. I den grad slike tiltak har vært iverksatt har de ikke fått den ønskede effekten verken på fangstuttaket eller på lønnsomheten.

Fiskeridirektøren anser arbeidsgruppens rapport i denne sammenheng som et viktig bidrag i arbeidet med å utvikle en selvfinansierende næring basert på bærekraftig forvaltning av bestandene. I tillegg vil en understreke nødvendigheten av at innsatsen nå rettes mot andre områder enn det som tidligere har vært forsøkt. Etter Fiskeridirektøren oppfatning er dette avgjørende for at næringen skal kunne overleve.

Arbeidsgruppens forslag til en revitalisering av selfangsten innebærer en ny forvaltningsmodell der en gjennom en langsiktig finansiering legger til rette for fartøy som kan ta vare på de produktene selfangsten gir. Fiskeridirektøren anser dette som nødvendig, og frykter at en videreføring av dagens forvaltningsmodell vil føre til en forvitring av selfangsten, der en ikke evner å øke fangsten utover den størrelsen den har ligget på de seinere år.

Rapporten "Økt satsing på fangst av sel" oversendes herved Norges Fiskarlag til uttalelse. Fiskeridirektøren håper at Norges Fiskarlag kan slutte seg til arbeidsgruppens forslag. I den grad så ikke er tilfelle, vil Fiskeridirektøren be om fiskarlagets forslag til alternative forvaltningsmodeller for å øke selfangsten. Vi ber om at uttalelsen sendes Fiskeridirektoratet innen 22. november d.å.

Med hilsen

Lisbeth Plassa
Seksjonssjef

Hild Ynnesdal
rådgiver

ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL

Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt
av Fiskeridirektøren

Bergen, 15 august 2006

Oppnevning og mandat

På møte 8. og 9. november 2005 fattet Sjøpattedyrrådet følgende vedtak:

” Sjøpattedyrrådet tilrår at Fiskeridirektoratet etablerer en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen, herunder Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen skal komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).”

På bakgrunn av dette nedsatte Fiskeridirektøren en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget¹, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Leder i gruppen har vært Per Sandberg, Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen har hatt to møter, tirsdag 21. februar og onsdag 10. mai.

Bergen, 15. august 2006

Reidar Nilsen
Norges Fiskarlag

Jens Petter Kraknes
Norges Fiskarlag

Jørn Pedersen
Norges Fiskarlag

Thomas Langeland
Fiskeri- og kystdepartementet

Tore Haug
Havforskningsinstituttet

Per Sandberg
Fiskeridirektoratet

Hild Ynnesdal
Fiskeridirektoratet

Hans Solen
Fiskeridirektoratet

Modulf Overvik
Fiskeridirektoratet

Atle Birkeland
Fiskeridirektoratet

Innhold

1. Innledning..... 46
2. Bestands og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen..... 47

¹ Sametinget har ikke hatt anledning til å delta på arbeidsgruppens møter, men gitt et innspill som følger som vedlegg til rapporten. Jørn Pedersen deltok kun på første møte, mens Thomas Langeland og Atle Birkeland kun deltok på siste møte.

2.1	Forslag til beskatningsstrategi.....	49
3.	Rammebetingelser for økt selfangst.....	49
3.1	Antall fartøy som bør delta i selfangsten	50
3.2	Kvotebonus i andre fiskeri	51
3.3	Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst.....	52
3.4	Forskning og overvåking.....	53
4	Konklusjon	53
	Referanser.....	55
	Vedlegg	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1. Innledning

I St.meld. nr 27, Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004), understrekes myndighetenes målsetting om å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier². Videre heter det at arbeidet med å etablere en økosystembasert forvaltning av våre sjøpattedyrbestander er en prioritert oppgave.

Angående det siste drøftet Stortingsmeldingen fire ulike forvaltningsmodeller for sjøpattedyr:

- 1) Sette nullkvoter og la økosystemets bæreevne regulere bestandene.
- 2) Videreføre dagens forvaltning.
- 3) Øke uttaket av bestandene innenfor rammen av tradisjonell enbestandsforvaltning.
- 4) Forvalte bestandene av sjøpattedyr ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime.

Stortingsmeldingen karakteriserer dagens forvaltning (2) av grønlandssel og klappmyss som følger: *"Dagens fangstnivå antas ikke å ha vesentlig bestandsregulerende effekt og kan derfor ikke begrunnes ut fra hensynet til andre ressurser"*³. Dersom hensynet til andre ressurser tillegges vekt bør altså fangsten opp på et høyere nivå, og det anbefales at en legger til grunn en kombinasjon av forvaltningsmodell 3 og 4.

For å kunne realisere en slik økning av selfangsten er det behov for å få på plass to rammebetingelser.

1. For det første må en ha kunnskap om hvor store selbestandene bør være for at de på den ene siden kan anses som bærekraftige og på den andre siden kan gi et maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr. På basis av slik kunnskap forventer en å kunne sette nye og høyere fangstkvoter i en nedbyggingsperiode, hvoretter kvotene justeres til nye likevektsnivå etter nedbyggingsperioden er over.

2. For det andre må de økonomiske rammebetingelsene for fangsten være slik at denne kan foregå uten offentlige subsidier. Som kjent har ikke verdien av produktene fra selfangsten vært høy nok til at fangsten i seg selv har gitt god lønnsomhet. Dersom fangsten skal økes og hensikten bak dette er hensynet til andre ressurser, er det ikke urimelig om fartøyene som deltar i selfangsten kompenseres av den øvrige fiskeflåten, enten gjennom kvoter eller finansielt.

Begge spørsmålene reiser strategiske problemstillinger, og arbeidsgruppen har valgt å konsentrere seg om disse. Det fokuseres derfor på hvordan en kan løse disse for fangst på en selbestand. Til tross for at grønlandssel i Østisen antas å være en viktigere predator på våre kommersielle fiskebestander enn grønlandssel i Vestisen, har arbeidsgruppen valgt å drøfte problemstillingene med sistnevnte som eksempel. Dersom Fiskeridirektøren kan støtte arbeidsgruppens konklusjoner på de strategiske spørsmål vil det være behov for å ta arbeidet videre. En tenker da på mer operative retningslinjer for gjennomføring av økt fangst, herunder hvilken oppskalering av fangst som vil være ønskelig samt krav til gjennomføring av fangsten. En kan også vurdere om arbeidsgruppens forslag kan anvendes for bestanden av

² Punkt 5.3.1.1.2, side 73 i St.meld nr 27 (2003/2004)

³ Punkt 4.2.2, side 60 i St.meld nr. 27 (2003/2004)

Grønlandssel i Østisen., men forvaltning av denne bestanden reiser ytterligere problemstillinger som en i så fall vil måtte komme tilbake til.

Som et ledd i å få mer stabile rammevilkår har det de senere år vært arbeidet med å få på plass en konsesjonsordning for selfangstnæringen. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke drøftet dette spørsmålet særskilt.

Arbeidsgruppen startet med å se på bestands- og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen og gikk deretter inn på rammebetingelsene som bør endres for å gjøre fangsten lønnsom. Til sist ble det drøftet hvordan rammebetingelsene kunne iverksettes.

2. Bestands og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen

Bestanden av ett år gamle og eldre grønlandssel i Vestisen ble i 2005 beregnet til å ligge mellom 425,000 og 845,000 med et punkttestimat på 618,000 dyr. Den fangsten som er beregnet å holde bestanden på dagens nivå (likevektsfangsten) er 31,200 ett år gamle og eldre dyr (1+ dyr)⁴. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil den årlige likevektsfangsten bestå av 36,700 unger og 12,600 1+dyr⁵.

ICES anslår at dersom en øker fangsten til det dobbelte av likevektsfangsten (62,400 1+dyr) og holder denne fast i 10 år, vil bestanden etter en slik periode ha blitt redusert til ca 55% av dagens nivå. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil likevektsfangsten bestå av 73,400 unger og 25,200 1+dyr. Bestanden vil i et slikt tilfelle bli redusert til 45% av dagens nivå (etter 10 år).

Til hvilket nivå, og med hvilken hurtighet, bestanden bør reduseres vil være avhengig av flere forhold:

- Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk

I Stortingsmelding om Norsk Sjøpattedyrpolitikk er det gjengitt beregninger av grønlandsselens konsum av ulike byttedyr bestander⁶. Disse beregningene tyder på at grønlandsselen i Østisen sitt konsum av byttedyr ligger på over 3 millioner tonn pr år. For de kommersielt viktige fiskebestandene lodde, sild og torsk er det årlige konsumet for denne bestanden beregnet til mellom 0.7 og 1.1 million tonn pr år. Kunnskapsgrunnlaget for hva Grønlandsselen i Vestisen konsumerer anses å være svakere, men vi har forskningsdata som viser at grønlandsselen i Vestisen drar på beitevandring til Barentshavet.

Selv om det er dokumentert at selen er en stor predator erkjenner arbeidsgruppen at det er store mangler i kunnskapsgrunnlaget om selens diett. En kan eksempelvis ikke beregne hvor mye større våre viktigste fiskebestander ville ha blitt ved å redusere bestandene av sjøpattedyr. Reduksjon av en selbestand kan føre til at en annen selbestand, eller en annen fiskebestand, utnytter den biomassen som selbestanden nå utnytter.

Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk, og hvilken gevinst en kunne ha høstet ved å redusere selbestandene, er det derfor vanskelig å kvantifisere. Til tross for dette mener

⁴ Ett år og eldre dyr benevnes ofte som "1+ dyr", eller bare "1+".

⁵ Se Haug (2005)

⁶ Se tabell 3.6 på side 44 i Stortingsmelding nr 27 (2003/2004).

arbeidsgruppen at en reduksjon av selbestandenes størrelse vil ha en positiv effekt for kommersielle fiskebestander, og at dette over tid vil gi et bedre fangstgrunnlag enn om selbestandene ikke blir redusert.

- Økonomien i selfangsten

Arbeidsgruppen understreker nødvendigheten av at en får størst mulig verdi ut av selfangsten. Dette innebærer at en får størst mulig verdi ut av skinn, kjøtt, spekk og andre produkter som selfangsten måtte generere⁷. Selv om bestanden av grønlandssel i Vestisen p.t. er av en størrelse som åpner for høye kvoter mener arbeidsgruppen at en bør være varsom med kraftige endringer i fangst fra år til år.

- Kunnskapsgrunnlaget om fangstmuligheter på kort og lang sikt

Som nevnt forventer ICES at en ved å ta to ganger likevektsfangst gjennom en 10 års periode kan halvere bestanden av grønlandssel i Vestisen. Hva som vil være likevektsfangsten etter en slik bestandsnedbygging vil være usikkert ettersom veksthastigheten i bestanden kan endres når bestanden er blitt lavere. Det er like fullt en risiko for at likevektsfangsten etter en bestandsnedbygging vil være betydelige lavere enn fangsten i nedbyggingsperioden.

Hensyn tatt til ovennevnte forhold mener arbeidsgruppen en må legge til grunn et fangstuttak som reduserer bestanden av grønlandssel i Vestisen, men som samtidig ikke legger opp til store endringer i kvoter/fangstuttak fra år til år.

Arbeidsgruppen tar til etterretning at den felles NAFO/ICES' arbeidsgruppe for grønlandssel og klappmyss (WGHARP) har utviklet et rammeverk for føre-var forvaltning av selbestander. Rammeverket skiller mellom data-rike og data-fattige bestander. For data-rike bestander, som bestanden av grønlandssel i Vestisen for tiden er karakterisert som, er rammeverket bygget rundt fire referansepunkt. Disse er:

N_{max}	Maksimal størrelse på bestanden
N_{70}	70% av maksimal størrelse på bestanden
N_{50}	50% av maksimal størrelse på bestanden
N_{lim}	30% av maksimal størrelse på bestanden

N_{70} og N_{50} er begge å betrakte som føre-var punkter mens N_{lim} er å betrakte som et grensepunkt. WGHARP har ikke noe forslag til ressursuttak dersom en selbestand er større enn N_{70} . Bestanden anses da å være i god forfatning og forvalterne må i et slikt tilfelle kunne bestemme uttaket uavhengig av biologisk rådgiving. Men dersom bestanden er mindre enn 70% av maksimal størrelse foreslår WGHARP at kvoteuttaket må være så lavt at bestanden på sikt vil komme over N_{70} . Dersom bestanden er mindre enn 50% av maksimal størrelse, skal det årlige uttaket medføre at bestanden på forutsigbar sikt kommer over N_{70} . Og endelig – dersom bestanden er lavere enn N_{lim} , altså mindre enn 30% av maksimal størrelse, bør bestanden fredes.

⁷ For en gjennomgang av verdiskapingspotensial i selfangsten vises det til en rekke rapporter og utredninger, se blant annet Angelsen (1996), Fiskeriforskning (1997), Senja Maritime Kompetanse (2000), Bedriftskompetanse (2001), Fiskeridepartementet (2001), Haug og Vaskinn (2003) og FHF og Innovasjon Norge (2005).

Den innebygde målsettingen i rammeverket til WGHARP er at selbestandene skal være på minst 70% av maksimal bestandsstørrelse, altså større enn N_{70} . Dette innebærer at WGHARP ikke anser N_{70} for å være et målpunkt. Fiskeridepartementet har tidligere (i 1999) bedt ICES om å beregne hvilken bestandsstørrelse som vil gi maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr fra de ulike selbestandene. Et slikt målpunkt er imidlertid p.t. ikke beregnet av ICES, og forvaltningen kjenner derfor ikke til hvilken bestandsstørrelse som vil gi et maksimalt langtidsutbytte i antall dyr.

I mangel av dette, og med føringene som er lagt i Sjøpattedyrmeldingen der det sies at bestandene av sjøpattedyr skal forvaltes ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime, anser arbeidsgruppen N_{70} som det mest fornuftige målpunkt. Dette vil sørge for en reduksjon i selbestanden samtidig som bestanden er på et bærekraftig nivå. Det er ikke urimelig å anta at dagens bestandsnivå for grønlandssel i Vestisen (618,000 dyr) tilsvarer N_{max} . Med rammeverket utviklet av WGHARP vil den innebygde målsettingen dermed være å ha en bestandsstørrelse på 432,600 dyr (N_{70}).

Med et slikt utgangspunkt vil arbeidsgruppen foreslå følgende beskatningsstrategi:

2.1 Forslag til beskatningsstrategi

Det langsiktige bestandsmål for grønlandssel i Vestisen foreslås satt til 430,000 dyr. Avhengig av bestandsstørrelse settes den årlige totalkvote som følger;

Bestandsstørrelse (1+)	Årlig totalkvote
Større enn 430,000	2,0*likevektsfangst
Mellom 300,000 og 430,000	0,75*likevektsfangst
Mellom 200,000 og 300,000	0,5*likevektsfangst
Under 200,000	0 (fredning)

Ved bestandsnivå over 430,000 dyr skal den årlige totalkvote likevel ikke endres med mer enn 25% fra fangsten foregående år, mens en slik begrensning ikke gjøres gjeldende ved bestandsnivå under 430,000 dyr. Beskatningsmønsteret skal være som i de foregående år. Dette innebærer at 25% av fangsten skal bestå av 1+ dyr mens 75% av fangsten skal bestå av ungdyr.

Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.

3. Rammebetingelser for økt selfangst

Foruten høyere kvoteanbefalinger (se over) er det grunnleggende problemet for selfangsten mangel på lønnsomhet. Løsningene som har vært foreslått for å øke selfangsten kan grovt sett deles i to grupper:

- Verdiskapingen i selfangsten bør økes.
- Selfangsten bør subsidieres med finansielt tilskudd eller rettigheter i fiskeri.

Tiltak for å øke verdiskapingen i selfangsten har allerede vært gjenstand for en omfattende drøfting, se referanseliste. Vi skal derfor ikke utdype dette ut over at arbeidsgruppen anser det

som grunnleggende at verdiskapningen i selfangsten er høyest mulig. Dette innebærer at støttetiltakene bør innrettes slik at fangsten er rettet mot dyr som gir høy fangstverdi.

Argumentet for å subsidiere selfangsten finnes i selens rolle som predator i økosystemet. Som nevnt over er ikke kunnskapsgrunnlaget godt nok til at en kan beregne gevinsten (gjennom økt fangst i fiskeriene) av å redusere selbestanden fra dens nåværende nivå. Selv om altså en slik gevinst ikke lar seg beregne, mener arbeidsgruppen at en nedbygging av selbestandene vil bidra positivt til fiskebestandene, noe den øvrige fiskerinæring vil dra nytte av.

En sentral faktor vil være hvor mange fartøy den forannevnte beskatningsstrategi krever. Dette vil bli drøftet først. Deretter drøftes to ulike typer rammebetingelser for å få iverksatt selfangsten.

3.1 Antall fartøy som bør delta i selfangsten

Som nevnt er arbeidsgruppen av den oppfatning at selfangsten må utføres med sikte på størst mulig verdiskapning av selve fangsten. Dette innebærer at selfangsten i stor grad bør fokusere på ungefangst (75% i henhold til beskatningsstrategien beskrevet under punkt 2.1).

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Snitt fangst pr fartøy:							
Østisen	6 357	5 200	4 696	5 298	-	3 502	5 012
Vestisen	7 096	3 410	3 339	3 780	3 687	2 748	1 734
Snitt fangst alle fartøyer	6 850	4 007	3 565	4 286	3 687	3 071	2 827

Tabell 1 Gjennomsnittlig fangst pr fartøy som deltok i selfangsten 2001 – 2006.

Tabell 1 viser at gjennomsnittsfangsten pr fartøy som har deltatt i Vestisen i perioden 2000 til 2006 har ligget på mellom 7,000 og 1,700 dyr, men antall turer og lengden på disse har variert. Høyeste samlede fangst ett av disse årene har vært på 14,000 dyr. Dersom en skal realisere en beskatningsstrategi med en årlig fangst opp mot nærmere 100,000 dyr (73,400 unger og 25,200 1+ dyr) må fangstinnsatsen opp på et helt annet nivå. Dette kan enten skje ved at antall fartøy i fangsten økes eller gjennom å øke fangsteffektiviteten til det enkelte fartøy.

Sjøpattedyrmeldingen tar utgangspunkt i at et moderne selfangstfartøy bør kunne fangste 10,000 dyr pr tur og gjennomføre to turer pr sesong, altså 20,000 dyr pr fartøy. Et slikt fartøy vil da være ca 3 ganger så effektivt som det selfangsten var i 2000 og 8 ganger så effektive som den var i 2005. Selv med en slik høy fangsteffektivitet ville det være behov for 5 fartøy for å gjennomføre en fangsstrategi som nevnt over.

Antall dyr som et fartøy vil kunne fange i løpet av en sesong vil også være begrenset av sesongens lengde, og det er derfor ikke urimelig om det er behov for flere fartøy enn 5 i Vestisen. Hvorvidt det i så tilfelle er behov for nybygg eller modifisering av enten tidligere selfangere eller fiskefartøy tar arbeidsgruppen ikke stilling til. Det sentrale er at aktuelle skuter kan utføre fangsten i henhold til målsettingene. Utover det vil det være forretningsmessige prinsipper som avgjør hvilke aktører som skal inn i selfangsten (herunder kostnad, kompetanse og evne til å gjennomføre oppdraget på en sikker måte).

Dersom fremtidige bestandsberegninger bekrefter det bestandsnivå som er nevnt foran vil altså en fangst i henhold til foreslått beskatningsstrategi innebære ca 100,000 dyr pr år i en nedbyggingsfase. Hensyn tatt til at fangstsesongen er kort og at en har som målsetting å øke verdiskapningen i selfangsten gjennom å ta vare på produktene fra denne, innebærer dette at

en slik fangst vil kreve oppbygging av en stor fangstkapasitet. Dette vil kreve betydelige grunnlagsinvesteringer og i den grad fartøyene ikke kan utnyttes til andre formål resten av året vil dette bli meget dyrt. Deler av fangstkapasiteten kan også bli overflødig etter nedbyggingsperioden er over.

En står derfor overfor et strategisk valg med hensyn til antall fartøy som er nødvendig i selfangsten. En oppbygging av en stor fangstkapasitet kan bidra til en rask nedbygging av bestanden, men dette vil samtidig være meget kostnadskreven. En lavere fangstkapasitet vil naturligvis senke kostnadene, men det vil da være større risiko for at en ikke klarer å fangste særlig utover likevektsnivå og dermed heller ikke klarer å redusere selbestandene.

Arbeidsgruppen legger vekt på nødvendigheten av å øke selfangsten. Om en av hensyn til kostnadene med dette velger en fangstkapasitet (antall fartøy) som er lavere enn det vårt forslag til beskatningsstrategi tilsier, innebærer dette bare at en går saktere mot målet.

3.2 Kvotebonus i andre fiskeri

I Stortingsmelding.nr 27 om Norsk Sjøpattedyrpolitikk går en inn for at kvotebonus skal kunne tildeles fartøy som driver fiske i kombinasjon med selfangst. Kvotebonus kan ytes i form av nytildelinger av fisketillatelse (konsesjonsbelagte eller deltakerregulerte fiskerier) eller økte kvoter i fiskerier hvor de aktuelle fartøyene allerede har konsesjon/adgang.

Deler av arbeidsgruppen pekte på at kongekrabbe utenfor territorialgrensen i området fra Russergrensen til 26 grader østlig lengde kan være et alternativ i så måte. Sametinget signaliserte imidlertid motstand mot dette.

Fordelen med en kvotebonus i forhold til årlige subsidier ligger i langsiktigheten. Denne langsiktigheten vil være viktig for aktører som ønsker å investere i selfangstfartøy. For øvrig pekte flere representanter i arbeidsgruppen på de praktiske problemene med å gi kvotebonus til fartøy som deltar i selfangsten;

Deltakelse

Når det gjelder spørsmålet om fremtidig deltakelse i selfangst, vil det være naturlig å vurdere fartøy som tidligere har deltatt i fangst. I tillegg kan fartøy som ikke tidligere har deltatt i fangst være potensielle deltakere. Det foreligger p.t. ikke en konsesjonsordning for selfangst og spørsmålet om deltakelse vil følgelig kunne by på store organisatoriske utfordringer.

Kvotegrnlag

Med mindre kvotebonusen kan hentes fra "nye" fiskerier hvor kvotene ikke allerede er fordelt, vil den måtte tas fra tradisjonelle fiskerier. Det er ulikt syn i fiskerinæringen på hvilke fiskeri kvotebonusen kan hentes fra, se email fra Sametinget og brev fra Fiskebåtrederne Forbund (begge vedlagt). Det vil med andre ord være organisatorisk krevende å fastlegge fra hvilke fiskeri kvotebonusen skal hentes.

Varighet og vilkår

For å ivareta hensynet bak kvotebonusordningen, nemlig å stimulere til økt fangst, må fangsten gjennomføres før bonusen kan benyttes. Vanskelige fangstforhold kan imidlertid

bidra til at en ikke makter å ta fastsatt antall dyr, og vilkårene for når en skal gi kvotebonus vil derfor måtte avklares på forhånd.

Som nevnt er hensikten med kvotebonus at en skal redusere predatorpresset på andre fiskebestander slik at disse kan vokse og gi opphav til økt fangst. Det vil imidlertid være slik at både effekten av selfangsten vil være usikker samtidig som fiskebestander av naturlige årsaker vil variere. I perioder hvor kvotegrunnlaget i andre fiskeri er lavt vil en forvente at kvotebonusordning i selfangsten vil komme under press.

Økonomisk effektivitet

Selfangst og fiskeri er i utgangspunktet to forskjellige næringer, med ulike krav til fartøy og kompetanse. Dette gjenspeiler også mannskapssituasjonen om bord på fangstfartøyene, hvor deler av mannskapet ikke har fiskerifaglig bakgrunn. Mange av de nåværende selfangere har imidlertid annen næringsutøvelse og fritidsaktiviteter knyttet til jakt og fangst. Av fartøy som har deltatt i selfangsten de seinere år er det også bare ett som driver både selfangst og fiskeri. Dette kan være et signal om at kombinasjonen fiskeri og selfangst ikke er økonomisk regningssvarende. En ordning med kvotebonus forutsetter imidlertid at de deltakende fartøy driver fiskeri og selfangst i kombinasjon selv om dette ikke nødvendigvis er optimalt verken med hensyn til valg av fartøy, mannskap på fartøyet eller økonomien i selskapet.

3.3 Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

Som et alternativ til kvotebonus drøftet arbeidsgruppen en avgiftsfinansiert selfangst. En slik modell forutsetter at det legges en årlig avgift på det ordinære fisket og at denne avgiften anvendes til å støtte selfangsten. Deler av arbeidsgruppen viste til at det er et samfunnsansvar å få iverksatt økt selfangst, og mente følgelig at Staten burde finansiere tiltaket. Et tredje alternativ vil være en samfinansiering mellom næring og myndigheter. Modellen kunne vært organisert som følger:

1. Det legges en årlig avgift på førstehåndsomsetning av fisk. Hvis denne avgiften er på 0.5% av fangstverdien vil den, med en årlig fangstverdi på 10 milliarder kroner, gi et avgiftsgrunnlag på 50 millioner kroner.
2. Det opprettes en stiftelse som får i ansvar å forvalte midlene. Redere som ønsker å delta i selfangsten søker stiftelsen om langsiktig finansiell støtte til deltakelse. Basert på en spesifisering av hvordan selfangsten skal gjennomføres (utøvelse, fangstmønster og ivaretagelse av kvaliteten på produktene) avgjør selskapet som forvalter midlene hvem som skal drive selfangst.
3. Det opprettes et styre for stiftelsen med representanter for næring, forskning og forvaltning. Styret utarbeider spesifiserte retningslinjer for utøvelse av fangsten, og får ansvar for at fangsten gjennomføres i henhold til disse retningslinjene.
4. I den grad midlene ikke anvendes vil de bli tilbakebetalt til fiskerne.

Spørsmålet om å delegere vedtakskompetanse til en stiftelse vil imidlertid bero på en tolkning av den aktuelle lovhjemmelen, som i dette tilfellet vil være lov 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Myndighet til å fatte vedtak etter denne loven er i

utgangspunktet tillagt Fiskeri- og kystdepartementet, og senere delegert til Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppen tar ikke stilling til om det foreligger hjemmel til å delegere relevant myndighet til en stiftelse. Et alternativ vil imidlertid eventuelt være at en stiftelse/nemnd får adgang til å gi innstilling etter linjer som skissert ovenfor, til kompetent forvaltningsmyndighet.

3.4 Forskning og overvåking

Sjøpattedyr har generelt en langt lavere veksthastighet enn våre kommersielt utnyttede fiskebestander, og ungeproduksjonen kan år om annet bli sterkt redusert grunnet naturlige årsaker. I de senere år, der fangsten av grønlandssel i Vestisen har vært på et så lavt nivå at den ikke har påvirket bestandens størrelse kan en si at behovet for forskning har vært begrenset.

I den beskatningsstrategi som er foreslått over er hensikten å påvirke bestandens størrelse. En slik beskatningsstrategi setter helt andre krav til forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og langsiktig avkastning enn dagens forvaltning. For at en skal følge den strategi som er foreslått må bestanden også kunne karakteriseres som ”data-rik”. Dette setter høye krav til bestandsovervåking.

4 Konklusjon

Arbeidsgruppen har drøftet tiltak som kan iverksettes for å øke fangsten av grønlandssel i Vestisen. Tiltakene er skissert på et overordnet strategisk nivå, men det vil være behov for en avklaring av om Fiskeridirektøren kan støtte disse før en eventuelt går videre med hensyn til utarbeidelse av mer konkrete retningslinjer for fangsten.

Arbeidsgruppen er i så henseende enig om følgende;

Bærekraftig fangst

- Fangstkvoter bør følge en på forhånd fastsatt fangststrategi. Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.
- En økt selfangst vil kreve bedre forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og fremtidige avkastningsmuligheter.

Høyest mulig fangstverdi

- Fangsten av grønlandssel i Vestisen må rettes mot dyr som gir høyest mulig verdiskaping. Den tradisjonelle fordeling av fangsten på 75% ungdyr og 25% 1+ dyr bør opprettholdes.

- Fartøyene må være moderne og ha mulighet for å ta vare på produktene fra selfangsten.

Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

- Heller enn å benytte kvotebonus som et middel til å bedre lønnsomheten i selfangsten, vil arbeidsgruppen foreslå bruk av avgifter. Deler av arbeidsgruppen mener avgiften kan legges på førstehåndsomsetning av norsk fiske, mens deler av arbeidsgruppen mener det er et statlig ansvar å finansiere økt selfangst.

Administrasjon av fangsten

- Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes en stiftelse som forvalter avgifter eller overføringene fra stat. Stiftelsen vil ha som ansvar å inngå avtale/kontrakt med fartøy som kan drive selfangst i henhold til en gitt kravspesifikasjon.
- I den grad midlene blir stående ubenyttet tilbakeføres de fiskerne/stat.

Referanser

Angelsen (1996). Rapport. Regelverksbeskrankninger i selfangstnæringen. Høgskolen i Bodø.

Bedriftskompetanse (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeridepartementet (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeri og kystdepartementet. 2003-2004. Norsk sjøpattedyrpolitikk. Stortingsmelding nr 27.

Fiskeriforskning (1997). Selfangsten. Tiltak for å bedre lønnsomheten. Rapport 9/1997.

Haug, T., og Vaskinn A. 2003. Prospects for future sealing activities in the north Atlantic. Norwegian – Russian Workshop, SevPINRO, Archangelsk, Russia, 7 September 2003.

Haug, T. 2005. Fangst og reguleringer av ishavssel. Notat til Sjøpattedyrrådets møte, Bergen 8-9 november 2005.

Fiskeri og Havbruksnæringens Forskningsfond og Innovasjon Norge: Økt selfangst I Vesterisen og Østisen inklusive Kvitsjøen. Oppsummerende rapport fra arbeidet med delprosjekter under Selprosjektet 2004.

Senja Maritime Kompetanse (2000). Prosjektrapport: "Videreutvikling av norsk selfangst". Industriell slaktelinje, fangstteffektiviserende tiltak, miljøgifter, næringsinnhold og kvalitet.

